

ΙΩΑΝΝΟΥ Θ. ΡΩΣΣΗ Δ. Φ.
ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΟΥ

ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ
ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ
ΚΑΤΑ & ΦΙΛΙΠΠΟΥ Α'

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

Τῶν μαθητῶν τῆς Τρίτης τάξεως τῶν
τετραταξίων Γυμνασίων καὶ τῆς ἀντιστοι-
χοῦ τάξεως τῶν λοιπῶν σχολείων
τῆς Μέσης ἐκπαιδεύσεως

ΔΕΥΤΕΡΑ ΕΚΔΟΣΙΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ Θ. ΡΩΣΣΗ
ΟΔΟΣ ΦΙΛΟΘΕΑΣ & ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ
(Παρά τὸ Μητροκολιτικὸν μέγαρον)

ΙΩΑΝΝΟΥ Θ. ΡΩΣΣΗ Δ. Φ.
ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΟΥ

1929
P-2
LXO

ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ
ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ
ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ Α'

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

Τῶν μαθητῶν τῆς Τρίτης τάξεως τῶν
τετραταξίων Γυμνασίων καὶ τῆς ἀντιστοι-
χοῦ τάξεως τῶν λοιπῶν σχολείων
τῆς Μέσης ἐκπαιδεύσεως

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ Θ. ΡΩΣΣΗ
ΟΔΟΣ ΦΙΛΟΘΕΑΣ & ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ
(Ἐκρὰ τὸ Μητροπολιτικὸν μέγαρον)

Τὸ ἔρρεισμα τῆς κατὰ πάντας τοὺς αἰῶνας πνευματικῆς κινή-
σεως καὶ ἡ ἀκένωτος φωτὸς πηγὴ, ἐξ ἧς καταυγάζεται ἡ ἀνθρω-
πότης, εἶναι οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες καὶ Ῥωμαῖοι ποιηταὶ καὶ συγ-
γραφεῖς, τῶν ὁποίων οἱ πλεῖστοι διδάσκονται ἐν τοῖς σχολείοις
τῆς Μέσης ἐκπαιδεύσεως. Ἐπειδὴ δὲ ἡ κατανόησις τούτων περὶ
τῆς μαθητικῆς ἰδίᾳ νεότητος ἀποβαίνει διὰ ποικίλους λόγους
ἄκρως δυσχερῆς, ἐγνωμεν νὰ ἐκδώσωμεν διὰ ταύτην πρωτοτύ-
πους τῶν εἰρημένων τῆς ἀρχαιότητος ποιητῶν καὶ συγγραφέων
Σχολικὰς μεταφράσεις, δι' ὧν αἴρονται αἱ σοβαραὶ τῆς
ἐρμηνείας δυσχερεῖαι, αἵτινες ἀφ' ἑνὸς μὲν χαλαροῦσι τὴν προ-
θυμίαν πρὸς ἐπίμονον μελέτην τῶν ἀθανάτων ποιητῶν καὶ συγ-
γραφέων τῆς προγονικῆς ἡμῶν εὐκλείας, ἀφ' ἑτέρου δὲ κατα-
τρίβουσι χρόνον πολὺτιμον ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ἐπὶ μεγίστη ζημίᾳ
τοῦ τῆς ἐμβραθύνσεως σταδίου, ἐν ᾧ τὰ μάλιστα ὁ νοῦς δξύνεται
καὶ θετικῶς καλλιεργεῖται.

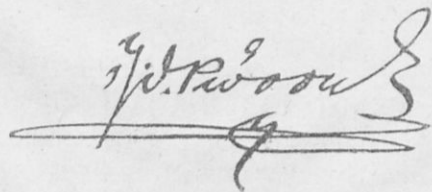
Οἱ ποιούμενοι χρῆσιν τῶν ἡμετέρων σχολικῶν μεταφράσεων
θέλουσι κατανοῆσαι εὐχερῶς τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας καὶ Ῥω-
μαίους ποιητὰς καὶ συγγραφεῖς, διότι ἡμεῖς οὐδὲν τὸ σκοτεινὸν
καὶ ἄσαφές ἐν αὐτοῖς ἀφήκαμεν ἀνερομήνευτον. Διὰ τῶν ἐν πα-
ρενθέσει διπλῶν καὶ τριπλῶν πολλάκις ἐπεξηγήσεων καὶ πραγμα-
τικῶν παρατηρήσεων καὶ τῶν ἐν ἀγκύλαις προσθηκῶν καὶ νοη-
μάτων, αἵτινα παρὰ τοῖς ἀρχαίοις παρελείποντο διὰ τὰς ἀλλοίους
τοῦ τότε λόγου συνθήκας, ἐξωμαλύνουμεν τελείως τὸ ἔδαφος τῆς
πλήρους ἐρμηνείας. Ἐπειδὴ δὲ ἡ τοιαύτη ἐπισώρευσις τῶν πολ-
λαπλῶν ἐπεξηγήσεων καὶ προσθηκῶν δυνατὸν νὰ ἐπιφέρῃ σύγ-
χυσιν, συνιστῶμεν τοῖς ἀναγνώσταις, ὅπως ἀντιπαρέχωνται πᾶν
τὸ ἐν ἀγκύλαις καὶ παρενθέσειν, ἐὰν ἰέλωσι νὰ ἔχωσιν ἀμεσώτα-
τα τὴν εἰς τὸ νέον ἀπόδοσιν τοῦ κειμένου

Ἐν Ἀθήναις τῇ 10 Ἰανουαρίου 1929

ΙΩΑΝΝΗΣ Θ. ΡΩΣΣΗΣ, δ φ.

Γυμνασιάρχης

Τὰ γνήσια ἀντίτυπα φέρουσι τὴν κά-
τωθι ὑπογραφήν τοῦ μεταφραστοῦ.

ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ

Ἔσθ' ἄνδρες Ἀθηναῖοι,

§ 1. Βλέπω ὅτι ἡ παροῦσα κατάστασις τῶν πραγμάτων εἶναι πολὺ δυσχερὴς (ἢ : δυσκόλως οἰκονομεῖται· ἢ : θεραπεύεται) καὶ τεταραγμένη (= ἔχοντα πολλήν δυσκολίαν καὶ ταραχήν), ὅχι μόνον διότι (ἢ : διὰ τὸ ὅτι) πολλὰ [ἐξ ἀμελείας ἡμῶν] ἔχουσιν ἀπολεσθῆ [ὡς λ. χ. ἡ Ἀμφίπολις, ἡ Πύδνα, ἡ Μεθώνη, ἡ Ποτίδαια κτλ.] καὶ διότι οὐδὲν ὠφελεῖ (= καὶ [τῷ] μηδὲν εἶναι προὔργον) [τὸ] νὰ λέγη τις ὠραίους λόγους περὶ αὐτῶν [τῶν ἐξ ἀμελείας ἀπολεσθέντων], ἀλλὰ καὶ διότι ὡς πρὸς ἐκεῖνα, τὰ ὅποια ἀκόμη ὑπολείπονται (= περὶ τῶν ὑπολοίπων) [εἰς ἡμᾶς], οὐδὲ εἰς ἓν πρᾶγμα ἔχουσι πάντες τὴν αὐτὴν γνώμην (= τῷ μηδὲ καθ' ἓν ἡγεῖσθαι πάντες κατὰ ταῦτά) περὶ τούτου. ὅπερ ὠφελεῖ [ἡμᾶς· ἢ : τὴν πόλιν], ἀλλ' ἄλλοι μὲν ἔχουσι ταύτην [τὴν γνώμην], ἄλλοι δὲ ἐκείνην.

§ 2. Ἐνῷ δὲ [αὐτὸ] καθ' ἑαυτὸ τὸ βουλευέσθαι (: τὸ σκέπτεσθαι=τὸ νὰ δίδῃ τις συμβουλήν) εἶναι φύσει δυσχερὲς καὶ δύσκολον, ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἔχετε καταστήσει αὐτὸ πολὺ ἔτι δυσκολώτερον διότι οἱ μὲν ἄλλοι ἄνθρωποι ὅλοι [ἀνεξαιρέτως] συνήθως κάμνουσι χρῆσιν τοῦ βουλευέσθαι (: σκέπτεσθαι) πρὸ τῶν γεγονότων (: πρὶν δηλ. γίνωσι τὰ πράγματα), ὑμεῖς δὲ μετὰ τὰ γεγονότα. Ἐνεκα δὲ τῆς τοιαύτης χρήσεως τοῦ σκέπτεσθαι (= ἐκ δὲ τούτου) συμβαίνει καθ' ὅλον τὸν χρόνον, ἐφ'

ὅσον ἐγὼ ἐνθυμοῦμαι καὶ γνωρίζω ἐπομένως (= ὅν ἐγὼ οἶδα) ὁ μὲν ἐλέγχων [ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ δήμου] τὰ σφάλματά σας, εἰς ὅσα ἠθέλετε περιπέσει (= οἷς=τούτοις ἀ+ἄν ἀμαρτητε) νὰ τυγχάνη ἐπιδοκιμασίας [παρ' ὑμῶν] (=εὐδοκιμεῖν) καὶ νὰ θεωρῆται δεινὸς ῥήτωρ, αὐτὰ δὲ τὰ πράγματα, δηλαδὴ (= καὶ) ταῦτα, περὶ τῶν ὁποίων συσκέπτεσθε (= βουλευέσθαι), περιπίπτουσιν εἰς λήθην (καὶ κατ' ἔννοιαν : αἱ δὲ ἀποφάσεις, τὰς ὁποίας ἐκάστοτε λαμβάνετε ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, δὲν ἐκτελοῦνται).

§ 3. 'Ἄλλ' ὅμως (=οὐ μὴν ἀλλά), ἂν καὶ ἡ κατάστασις τῶν πραγμάτων εἶναι, τοιαύτη (δηλ. δυσχερῆς) νομίζω, καὶ μετὰ ταύτης τῆς πεποιθήσεως (: καὶ ὢν πεπεισμένος=καὶ πεπεικῶς ἑμαυτὸν) ἔχω ἐγερεθῆ (: ἔχω ἀναβῆ εἰς τὸ βῆμα) [ἵνα διηγήσω] (= ἀνέστηκα) ἂν θελήσητε νὰ ἀκούητε ἄνευ θορύβου [ἀποδοκιμαστικοῦ : ἤτοι, ψιθυρισμῶν, συριγμῶν, φωνασκιῶν κλ.] καὶ φιλονικιῶν (=ἀποσιάντες τοῦ θορυβεῖν καὶ φιλονικεῖν), ὡς ἀρμόζει εἰς πολίτας, οἵτινες συσκέπτονται περὶ τοῦ συμφέροντος τῆς πολιτείας καὶ περὶ τόσων σπουδαίων ὑποθέσεων, ὅτι θὰ δυνηθῶ (=ἔξω) καὶ νὰ προτείνω καὶ νὰ συμβουλεύω ἐκεῖνα, διὰ τῶν ὁποίων καὶ ἡ παρούσα κατάστασις τῶν πραγμάτων (=τὰ παρόντα) θὰ βελτιωθῇ καὶ τὰ [ἔξ ἀμελείας σας] ἀπολεσθέντα θὰ ἀνακτηθῶσι (=σωθήσεται).

ΔΙΗΓΗΣΙΣ

§ 4. Ἄν καὶ πολὺ καλῶς γνωρίζω, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι τὸ νὰ λέγῃ τις περὶ ὧν ὁ ἴδιος [πρότερόν ποτε] εἶπε πρὸς ὑμᾶς καὶ περὶ τοῦ ἑαυτοῦ του εἶναι (=ὄν) πάντοτε πολὺ ὠφέλιμον πράγμα (: φέρει μεγάλας ὠφελείας = ἀεὶ τῶν πάνυ λυσιστελοῦντων) εἰς τούτους οἵτινες τολμῶσι (οὔτο, δηλ. τὸ λέγειν περὶ ὧν κλ.) τόσον ὀχληρῶν (= οὕτως φοβητικῶν) καὶ δυσχεροστον (=ἐπαχθῆς), ὥστε, ἂν καὶ βλέπω ὅτι ὑπάρχει ἀνάγκη [τούτου, δηλ. τοῦ νὰ περιαιτολογῶ], ὅμως δισιάζω [νὰ πράξω

τοῦτο]. Νομίζω δ' ὅτι σεῖς ὀρθότερον ἠθέλετε κάμνει περὶ τούτων, τὰ ὅποια τώρα θὰ εἶπω, ἐὰν ἠθέλετε ἐνθυμηθῆ ὀλίγα ἐξ ἐκείνων, τὰ ὅποια πρότερόν ποτε ἐλέχθησαν ὑπ' ἐμοῦ.

§ 5. Ἐγὼ δηλαδὴ (=γάρ), ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρῶτον μὲν, ὅτε προσεπάθουν τινὲς νὰ πειθῶσιν ὑμᾶς (=ἐπειθόν τινες ὑμᾶς ἦτοι ὁ Μειδίας μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν) κατὰ τὰς ἐν *Εὐβοίᾳ* [πολιτικᾶς] *ταραχᾶς* (=τῶν ἐν Εὐβοίᾳ πραγμάτων ταραττομένων) νὰ σπεύσῃτε εἰς βοήθειαν τοῦ [ἐν Ἐρετρίᾳ τυράννου] Πλουτάρχου [τῷ 350 π.Χ.] καὶ νὰ ἀναλάβητε (=ἄρασθαι) πόλεμον καὶ ἄδοξον καὶ δαπανηρόν, πρῶτος καὶ μόνος παρούσαςθεις ἐπὶ τοῦ βήμανος (=παρελθὼν) ἠναντιώθητε [εἰς τὰς προτάσεις τῶν ἄλλων] καὶ [διὰ τοῦτο] ὀλίγον ἔλειπε νὰ διασπασθῶ (: νὰ καταξεσχισθῶ=καὶ μόνον οὐ διεσπᾶσθην) ὑπὸ τούτων, οἵτινες ἔνεκα ἀσημάντου κέρδους (=ἐπὶ μικροῖς λήμμασι) ἔπεισαν ὑμᾶς νὰ διοπράτῃτε πολλὰ καὶ μεγάλα σφάλματα (ἦτοι νὰ ὑποστηρίξῃτε τύραννον ἀνταγωνιζόμενον πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ πόλιν, ὅπερ ἀντίκειται πρὸς τὰς παραδόσεις ὑμῶν, καθ' ἃς ὀφείλετε νὰ δρᾷτεσθε τῶν ὀπλων μόνον χάριν τῶν ἐθνικῶν σκοπῶν καὶ χάριν τῆς ἐλευθερίας τῶν Ἑλλήνων). Καὶ μετὰ πάροδον ὀλίγου χρόνου ἐκτὸς τοῦ ὅτι προσήψατε εἰς τὸν ἑαυτὸν σας καταισχύνην (: ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἐμείνατε κατησχυμένοι=μετὰ τοῦ προσοφλεῖν αἰσχύνην) καὶ [ἐκτὸς τοῦ ὅτι] ἐπάθατε τοιαῦτα, ὅποια οὐδένες ἐξ ὄλων τῶν ἐπὶ γῆς ἀνθρώπων (:οὐδεὶς λαὸς ἐν τῇ ἀνθρωπότητι) ἔχουσι πάθει ποτὲ μέχρι τοῦδε ὑπὸ τούτων, τοὺς ὁποίους ἐβοήθησαν, πάντες ὑμεῖς [μὴ ἐξαιρουμένων οὐδ' αὐτῶν τῶν περιορισμένων νοῦν ἐχόντων] ἐνοήσατε καὶ τὴν μηδαμινότητα ἐκείνων, οἵτινες τότε ἔπεισαν [ὑμᾶς νὰ πράξῃτε ταῦτα] καὶ ἐμὲ ὅτι συνεβούλευσα [τότε] τὰ ὀφελιμώτατα.

§ 6. Πρὸς ταῦτοις πάλιν (ἦ: δεύτερον=πάλιν τοίνυν), ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐπειδὴ κατενόησα ὅτι ὁ Νεοπτόλεμος ὁ ὑποκριτής (: ἠθοποιός) ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς τέχνης του (ἦ: προφασιζόμενος ὅτι θέλει ἐξασκήσει τὴν τέχνην του=τῷ τῆς τέ-

χνης προσχήματι) **ἐλάμβανε** (=τυγχάνοντα) μὲν **ἄδειαν** (ἢ: πλήρη ἐλευθερίαν) [διὰ τὴν ταξιδεύσῃ, ὅπου ἤθελε (=ἔναι ὅποι βούλοιο) καὶ εἰς ἐμπολέμους ἀκόμη χώρας], διέπραττε δὲ τὰ μέγιστα κακὰ εἰς τὴν πόλιν, **ὅθι** **ὅτι** τὰς ὑποθέσεις ὑμῶν **διεχειρίζετο** (=διοικοῦντα τὰ παρ' ὑμῶν) καὶ **ὅτι** ἐκανόνιζε (=πρυτανεύοντα) πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ Φιλίππου, ἀναβάς [τότε] ἐπὶ τοῦ βήματος ἐξέθηκα εἰς ὑμᾶς [τοῦτο, ὅτι δηλ. ὁ Νεοπτόλεμος διεχειρίζετο τὰς ὑποθέσεις ὑμῶν πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ Φιλίππου] οὐχὶ ἐκ προσωπικῆς κινῆς ἔχθρας ἢ συκοφαντίας καθὼς σαφῶς ἀπέδειξεν [τοῦτο] τὰ μετὰ ταῦτα συμβάντα.

§ 7. Καὶ δὲν **θὰ** **κατηγορήσω** πλεον [ὡς κατηγορήσα ἀνωτέρω ἐν § 5, ἐνθα κατηγορήσα οὐχὶ πάντας ὑμᾶς, ἀλλὰ τοὺς συνηγόρους τοῦ Πλουτάρχου, τὰς ἀγωνισθέντας νὰ πείσωσιν ὑμᾶς νὰ ἀναλάβητε τὴν εἰς Εὐβοίαν ἐστρατείαν] (=καὶ οὐκέτι αἰτιάσομαι) **ἐν τούτῳ τῷ γεγονότι** (δηλ. τῇ προδοσίᾳ τοῦ Νεοπτόλεμου ἢ: ἐνταῦθα=ἐν τούτοις) τοὺς **ἔήτορας** (=τοὺς λέγοντας), οἳτινες συνηγόρουσιν ὑπὲρ τοῦ Νεοπτόλεμου (διότι οὐδὲ εἰς ὑπῆρχε [τοιούτος, δηλ. συνηγόρος, καθ' ὅσον πᾶσα ἡ ἐκκλησία τοῦ δήμου ἦτο ὑπὲρ τοῦ Νεοπτόλεμου καὶ ὡς ἐκ τούτου ἡ ὑπεράσπισις αὐτοῦ ὑπὸ τῶν συνηγῶρων καθίστατο περιττή], ἀλλὰ [θὰ κατηγορήσω] ὑμᾶς αὐτοὺς (:σᾶς ἀκριβῶς) διότι, ἐὰν ἦσθε θεαταὶ τραγωδιῶν (=τραγωδῶν· μετωνυμ.) **ἐν τῷ θεάτρῳ τοῦ Διονύσου** (=ἐν Διονύσου [θεῶν]) καὶ δὲν **ἦτο** ἡ **συζήτησις** (: δὲν συνεζητεῖτο = μὴ ἦν ὁ λόγος) περὶ σωτηρίας καὶ περὶ κοινῶν συμφερόντων [τῆς πολιτείας] οὔτε ἐκείνον θὰ ἠκούετε μετὰ τήσῃ εὐμενείας [μεθ' ὅσῃς ἠκούσατε ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ] οὔτε ἐμὲ μετὰ τήσῃ δυσμενείας [μεθ' ὅσῃς ἠκούσατε ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ] (καὶ κατ' ἔννοιαν : τὸν μὲν Νεοπτόλεμον ἀπολογούμενον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ δήμου ἠκούσατε μετὰ τήσῃ εὐμενείας, μεθ' ὅσῃς δὲν ἠκούσατε αὐτὸν ἐν τῷ θεάτρῳ ὑπεκρινόμενον, ἐμὲ δὲ κατηγοροῦντα τὸν Νεοπτόλεμον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ δήμου ἀπεδοκιμάσατε οὕτως, ὡς δὲν θὰ ἀπεδοκιμάζετε, ἐὰν ὑπεκρινόμεν ἦν ἐν τῷ θεάτρῳ ἔργον τι. § 8. **Καὶ** **ὁμῶς** (=καίτοι) νομίζω ὅτι σεις

ἔχετε ἐννοήσει τοῦτο βεβαίως, ὅτι δηλ. [ὁ Νεοπτόλεμος] τὰ τότε ταξίδια εἰς τὴν χώραν τῶν πολεμίων (δηλ. τοῦ Φιλίππου) ἐπεχείρησεν, ἵνα, ἀφοῦ ἐδῶ κομισθῆ εἰσπράξας, ὡς ἔλεγε, τὰ ἐκεῖ (δηλ. ἐν Μακεδονίᾳ) ὀφειλόμενα [αὐτῷ] χρήματα, ἀναλαμβάνη [δι' αὐτῶν] δημοσίας ὑπηρεσίας ἀπαιτούσας σοβαρὰς ἰδίας δαπάνας (=ὑπὲρ τοῦ λειτουργεῖν κομίσας, ὡς ἔφη, δεῦρο τὰκεῖ ὀφειλόμενα [αὐτῷ] χρήματα), καὶ [ὅτι] πολλάκις ἐπαναλαμβάνων τὸν ἐπόμενον λόγον (=πλείστῳ χρησάμενος τούτῳ τῷ λόγῳ), ὅτι δηλ. εἶναι ἀνήκουστον [πρῶγμα], εἰάν τις κατηγορῆ τοὺς κομίζοντας ἀπὸ ἐκεῖ (δηλ. ἐκ Μακεδονίας) ἐδῶ (δηλ. εἰς τὰς Ἀθήνας) τὰ πλούτη (τοῦ: θησαυρούς) των, ἀφοῦ ἔνεκα τῆς [συννομολογημένης Φιλοκρατείου] εἰρήνης ἔλαβεν ἄδυσαν εὐθύς ἀπῆλθε (=οἴχεται=ῴχεται [ἀπίων]=ταχέως ἀπίει) πρὸς ἐκεῖνον (δηλ. τὸν Φίλιππον) λαβὼν μεθ' ἐαυτοῦ (=ἰπύγων) τὴν κτηματικὴν περιουσίαν(=οὐσίαν φανεράν), τὴν ὁποίαν εἶχεν ἐνταῦθα, ἀφοῦ ἐξηγοῦντοσε (:εἰς χρήματα μετέβαλε) ταύτην.

§ 9. Λοιπὸν τὰ μὲν δύο ταῦτα γεγονότα (δηλ. ἢ εἰς Εὐβοίαν ἐκστρατεία καὶ ἢ προδοσία τοῦ Νεοπτολέμου) ἐξ ἐκείνων τὰ ὅποια προσεῖπον ἐγὼ (=ῶν=τούτων ἅ+προσεῖπον ἐγὼ), ἐπειδὴ ἐξετέθησαν (=ἀποφανθέντα) ὑπ' ἐμοῦ ἑθῶς καὶ δικαίως, ἀκριβῶς οὕτως, ὅπως ἦσαν (ἢ: ὑπὸ τὴν ἀληθῆ αὐτῶν ὄψιν=οἰά περ ἦν) συνηγοροῦσι (=μαρτυρεῖ) ὑπὲρ τῶν [τότε] λόγων μου [περὶ αὐτῶν τῶν γεγονότων]. Τρίτον δέ, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι (καὶ μόνον ἐν τούτῳ, ἀφοῦ ἀκόμη εἶπω, εὐθύς (=καὶ δὴ) θὰ δευλιήσω περὶ τούτων, διὰ τὰ ὅποια ἔχω ἀναβῆ εἰς τὸ βῆμα) ὅτε ἡμεῖς οἱ πρόσβεις μετὰ τὴν ἀποδοχὴν (: ἀφοῦ εἶχομεν λάβει=ἀπειληφότες) τῶν περὶ τῆς εἰρήνης ὅρκων ἐπανήλθομεν [ἐκ Μακεδονίας εἰς Ἀθήνας κατὰ Ἰούλιον τοῦ 346 π. Χ.], τότε,

§ 10. ἐνῶ τινες ὑπισχνούντο ὅτι θὰ οἰκισθῶσιν [ὑπὸ τοῦ Φιλίππου] αἱ Θεσπιαὶ καὶ αἱ Πλαταιαὶ καὶ ὅτι ὁ Φίλιππος τοὺς μὲν Φωκίτις [τοὺς συμμάχους μας] θὰ διασώσῃ [ἀπὸ τῆς ἐκαπειλούσης αὐτοὺς ἐκ τοῦ ἱεροῦ πολέμου καταστροφῆς], ἀν ἀναλάβῃ τὴν ἐξουσίαν [γὰ κανονίσῃ τὰ ἐν Φωκίδι πράγματα (: γὰ

διευθετήσῃ τὸν ἱερὸν πόλεμον)) (= ἂν γένηται κύριος [τῶν πραγμάτων]), ὅτι δὲ θὰ διασκορπίσῃ κατὰ κόμας (ἤ: ὅτι δὲ θὰ ἀναγκάσῃ νὰ κατοικῶσι χωριστὰ κατὰ κόμας ἤ : ὅτι δὲ θὰ ἐξαφανίσῃ=δικαικτεῖν δὲ) τὴν πόλιν τῶν Θηβαίων [πρὸς ἄκραν ἡμῶν εὐχαρίστησιν] καὶ ὅτι ὁ Ὀρωπὸς [τὸν ὁποῖον ἀπὸ τοῦ 365 π. Χ. κατέχουσιν οἱ Θηβαῖοι] θὰ γίνῃ [διὰ τῆς ὑποστηρίξεως τοῦ Φιλίππου] κτῆμα ὑμῶν καὶ ὅτι ἡ Εὐβοία [ἣτις τότε κατεῖχετο ὑπὸ τῶν τυράννων, τοὺς ὁποῖους εἶχεν ἐγκαταστήσει ὁ Φίλιππος, καὶ ὑπὸ Μακεδονικῆς φρουρᾶς] θὰ ἀποδοθῇ [ὑμῖν] ἀντὶ τῆς Ἀμφιπόλεως, [ἣτις κατὰ τὴν συνομολόγησιν τῆς εἰρήνης εἶχεν ἀναγνωρισθῆ ὡς κτῆσις τοῦ Φιλίππου] καὶ τοιαύτας ἅπαν τῆλας ἐλπίδας (=καὶ τοιαύτας ἐλπίδας καὶ φανακισμοὺς· σχῆμα ἐν δισύνοισιν) ὑπὸ τῶν ὁποίων ἐξαπάτηθέντες (=οἷς ὑπαχθέντες) ὑμεῖς ἀφήκατε εἰς τὴν τύχην των (=προεῖσθε) τοὺς Φωκέας ἐναντίον τοῦ συμφέροντός σας (:οὔτε ἐπωφελῶς=οὔτε συμφόρῳ) καὶ ἴσως οὐχὶ πρὸς τιμὴν σας (=οὔτε ἴσως καλῶς) [ὅτε, λέγω τινὲς ὑπισχινούντο εἰς ὑμᾶς πάντα ταῦτα], ἐγὼ θὰ φανῶ ὅτι οὔτε ἐξηπάτησα ὑμᾶς οὔτε ὅτι ἐστῆσα οὐδὲν ἐκ τούτων (ἤ : οὔτε εἰς ταύτας τὰς ἀπάτας ἔλαβον μέρος, οὔτε ἀπεισιώπησα ταύτας), ἀλλὰ ὅτι προεῖπον εἰς ὑμᾶς, καθὼς βεβαίως ἐνθυμείσθε (ἤ : καθὼς γνωρίζω καλῶς ὅτι διατηρεῖτε ἐν τῇ μνήμῃ σας τοὺς λόγους μου ἐκείνους=ὡς οἶδ' ὅτι μνημονεύετε) ὅτι ταῦτα [αἷτια δηλ. ὑπισχινούντο ἐκεῖνοι] οὔτε γνωρίζω, οὔτε ἐλπίζω [νὰ πραγματοποιηθῶσιν], ἀλλὰ (=δὲ) θεωρῶ τοῦτον, ὅστις λέγει ταῦτα, ὅτι εἶναι μωρολόγος (: φρενοβλαβής).

§ 11. Ὅλα λοιπὸν ἐν γένει ταῦτα, ὅσα φαίνομαι ὅτι πραγματι προέβλεπον (ἤ: προφανῶς προέβλεπον=φαίνομαι προορῶν) συνετώτερον (=βέλτιον) τῶν ἄλλων, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐδαμῶς θὰ ἀποδώσω (=οὐδ' εἰς μίαν=εἰς οὐδεμίαν+ἐλανοίσω) οὔτε εἰς [ἰδίαν τινὰ] ἱκανότητα, οὔτε εἰς ἰδιότητά τινος, διὰ τὴν ὁποίαν δύτατοι τις νὰ ὑπερηφανεύηται (=οὔτε ἀλαζονείαν), οὐδὲ δι' ἄλλην τινὰ αἰτίαν θὰ προσποιηθῶ ὅτι

γνωρίζω [αὐτὸ] καὶ προαισθάνομαι, εἰ μὴ μόνον διὰ δύο αἰτίας, τὰς ὁποίας θὰ εἶπω, οἰαδήποτε καὶ ἂν εἶναι αὐταὶ (=πλὴν δι' ἃ ἂν ὑμῖν εἶπω δύο· βραχυλογικῶς=πλὴν δι' ἃ ὑμῖν ἐρῶ, ὁποῖα ἂν ἦ ἃ ἐρῶ)· διὰ μίαν μὲν αἰτίαν (ἧ: πρῶτον μὲν=ἔν μὲν=δι' ἓν μὲν), ὧ ἄνδρες 'Αθηναῖοι, διὰ τὴν καλήν μου τύχην (ἧ: διότι εἶμαι τυχερός=δι' εὐτυχίαν), τὴν ὁποῖαν (τύχην) ἐγὼ βλέπω ὅτι επικρατεῖ πάσης ἀνθρωπίνης ἱκανότητος καὶ σοφίας.

§ 12 Δι' ἄλλην δὲ αἰτίαν (ἧ: δεύτερον δὲ = ἕτερον δὲ = δι' ἕτερον δὲ) [διότι (=ὅτι)] ὄρωραν (: χωρὶς νὰ δεκάξωμαι διὰ χρημάτων [ὡς ὁ Διοσχίνης, ὁ Φιλοκράτης καὶ οἱ ἄλλοι Φιλιππίζοντες ῥήτορες] (=προῖκα) κρίνω καὶ ὑπολογίζω (: ἐξετάζω=λογίζομαι) τὰ πράγματα καὶ οὐδεὶς θὰ ἠδύνατο νὰ ἀποδείξῃ (=καὶ οὐδεὶς ἂν ἔχοι δεῖξαι) ὅτι ἔχει προσηρηθῆ κέρδος τι εἰς εἰς πολιτικὰς μου πράξεις καὶ λόγους (=ὅτι αἱ πολιτικὰς μου πράξεις καὶ λόγοι ἔχουσιν ἐξαρηθῆ ἐξ οἰουδήποτε κέρδους=οὐδὲν λῆμμα προσηρημένον πρὸς οἷς [=πρὸς τοῦτοις ἅ] ἐγὼ πεπολίτευμαι καὶ λέγω). Λοιπὸν τὸ [δημόσιον] συμφέρον ὅπερ προκύπτει ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων (ἧ: ἐφ' ὅσον κεῖται ἐν αὐτοῖς τοῖς πράγμασι) μοὶ φαίνεται ὀρθόν (δηλ. ἀμετακίνητον, ἀσάλευτον, μὴ κλῖνον δηλ. δεξιῶ ἢ ἀριστερῶ ἢ ἀληθές, πραγματικόν=ὀρθόν). Ὅταν δὲ εἰς τὸ ἕτερον μέρος (δηλ. εἰς τὸν λογισμὸν τῶν πολιτευομένων [καὶ οὐχὶ εἰς τὸ συμφέρον τῆς πόλεως, ὅπερ ἀποτελεῖ τὸ ἕτερον τιμῆμα]) θέσης χρημάτων [οὕτως] ὡς εἰς ζυγαρίαν, [τότε] τὰ χρήματα εὐθύς ἀρπάξουσι τὸν λογισμὸν καὶ σύρουσιν αὐτὸν κάτω πρὸς τὸ μέρος τῶν καὶ ὁ πράξας τοῦτο περὶ οὐδενὸς δύναται πλέον νὰ σκεφθῆ ὀρθῶς καὶ ἀμερολήπτως.

13. Λοιπὸν ἔν μὲν κατὰ πρῶτον (=πρῶτον) ἐγὼ τοῦλάχιστον φρονῶ ὅτι πρέπει νὰ εἶναι ὡς βάσις (=ὑπόρριον) [τῶν περαιτέρω σκέψεων ἡμῶν]. Δηλαδή [ἡ πρόνοια] πῶς νὰ κατορθώσῃ τοῦτο (=ὅπως τοῦτο ποιήσῃ) εἴτε συμμάχους, εἴτε προσόδους [παρὰ τῶν μέχρι τοῦδε καὶ ἐν τῷ μέλλοντι προσ-

κτηθησομένων συμμάχων], εἴτε ἄλλην τινὰ ὠφέλειαν θέλει τις νὰ παρέχη εἰς τὴν πόλιν χωρὶς νὰ (δια)λύη τὴν ὑπάρχουσαν [μεταξὺ ἡμῶν καὶ τοῦ Φιλίππου] εἰρήνην, οὐχὶ διότι αὕτη εἶναι ἀξιοθαύμαστον τι, οὐδὲ διότι εἶναι ἀνταξία [τῆς ὑπολήψεως] ὑμῶν, ἀλλ', ὅποιαδήποτε καὶ ἂν εἶναι αὕτη, ὠφελιμώτερον διὰ τὴν πόλιν ἦτο νὰ μὴ γίνῃ [εἰρήνη] (= [ἡ εἰρήνη]) εἶχε καιρὸν τοῖς πράγμασι μᾶλλον=ἐπικαιροτέρα ἦν τοῖς [ἡμετέροις] πράγμασι [=τῇ πόλει] μὴ γενέσθαι) παρὰ τῶρα, ἀφοῦ ἔχει γίνει, νὰ λυθῇ ἕξ αἰτίας ἡμῶν. Διότι πολλὰ ἔχουμεν ἀπολέσει [δι' αὐτῆς τῆς εἰρήνης], τὰ ὅποια, ἐὰν ὑπῆρχον (= ὧν ὑπαρχόντων = ἂ εἰ ὑπῆρχον) [εἰς ἡμᾶς], τότε (ἦ: ἐν ταύτῃ τῇ περιπτώσει, ἐὰν δηλ. εἴχομεν ὅσα ἀπολέσαμεν) θὰ ἐπολεμοῦμεν ἡμεῖς ἀσφαλέστερον καὶ εὐκολώτερον ἢ τῶρα.

§ 14. Δεύτερον δὲ [λέγω ὅτι πρέπει (=φημί δεῖν)] νὰ προσέχωμεν (=ἑρῶν) πῶς νὰ μὴ ὠθησώμεν εἰς φαινομενικὴν [τινα] ἀνάγκην (=εἰς ἀνάγκην καὶ πρόφασιν· σχῆμα ἐν διὰ δυοῖν) τούτους, οἵτινες ἔχουσι συνέλθει καὶ ἰσχυρίζονται τῶρα ὅτι εἶναι Ἀμφικτύονες, καὶ [πῶς δὲν θὰ παρασχωμεν εἰς αὐτούς] πρόφασιν κεινοῦ [Ἀμφικτυονικοῦ] πολέμου καθ' ἡμῶν (=πρὸς ἡμᾶς).

§ 15. Ἐγὼ δηλαδὴ (=γάρ), ἐὰν ἡμεῖς ἠθέλομεν ἀναλάβει πάλιν πόλεμον κατὰ τοῦ Φιλίππου διὰ τὴν Ἀμφίπολιν ἢ διὰ παρομοίαν τινὰ φιλονικίαν (ἀμφοιβήτησιν) ἀφορῶσαν ἡμᾶς μόνον καὶ τὸν Φίλιππον (=ἴδιον), τῆς ὁποίας [φιλονικίας] δὲν λαμβάνουσι μένος οἱ Θεσσαλοὶ μηδὲ οἱ Ἀργεῖοι μηδὲ οἱ Θηβαῖοι, νομίζω ὅτι οὐδεὶς ἐκ ταύτων ἠθέλε πολεμήσει καθ' ἡμῶν, καὶ [ὅτι] ἐλάχιστα πάντων [ἠθέλον πράξει τοῦτο] οἱ Θηβαῖοι—καὶ παρακαλῶ (=καί μοι) κανεὶς ἄς μὴ θορυβήσῃ προτοῦ μὲ ἀκούσῃ—οὐχὶ διότι εὐνοοῦσιν ἡμᾶς (ἦ: εἶναι φίλοι ἡμῶν), οὐδὲ διότι δὲν θὰ ἠνυχαρίστουν τὸν Φίλιππον [ἐν ἡ περιπτώσει ἐπολέμου καθ' ἡμῶν], ἀλλὰ [διότι (=ὡς)] γνωρίζουσι πολὺ καλῶς (=ἀκριβῶς), ἐὰν καὶ ἰσχυρίζονται τινες [περὶ αὐτῶν] δὲ εἶναι πολὺ ἀνόητοι (μωροὶ)(=ἀναισθήτους εἶναι), ὅτι ἐὰν

αὐτοὶ θὰ περιπλακῶσιν εἰς πόλεμον καθ' ἡμῶν [διὰ τὴν Ἀμφίπολιν ἢ διὰ παρομοίαν τινὰ ἀμφισβήτησιν ἀφορῶσαν ἡμᾶς τοὺς Ἀθηναίους μόνον καὶ τὸν Φίλιππον], ὅλα μὲν τὰ βάρη (=κακὰ) [τοῦ πολέμου] θὰ ἀναλάβωσιν αὐτοί, τὰ δ' [ἐκ τοῦ πολέμου] ἀγαθὰ ἄλλος (δηλ. ὁ Φίλιππος) καθήμενος ὡς ἔφεδρος ἀθλητῆς θὰ παραμονεύσῃ [ἵνα ἐρπάσῃ, ὅταν οἱ πολεμοῦντες ἀποχωρήσωσι καταβεβλημένοι]. Λοιπὸν [οὗτοι οἱ Θηβαῖοι] δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ῥίψωσιν ἑαυτοὺς (: νὰ ἐμπέσωσιν) εἰς τοιοῦτον σφάλμα (νὰ πολεμήσωσι δηλ. καθ' ἡμῶν), ἐὰν δὲν εἶναι κοινὴ ἢ ἀρχὴ καὶ ἡ αἰτία τοῦ πολέμου.

§ 16. Οὐδὲ (=οὐδέ γε· τό γε δὲν ἀνταποδίδεται ἐνταῦθα) ἐὰν πάλιν ἠθέλομεν πολεμήσει πρὸς τοὺς Θηβαίους διὰ τὸν Ὄρωπὸν [ὡς εἶχομεν πολεμήσει περὶ τούτου τῷ 366—365 π. X] ἢ διὰ ἄλλην τινὰ ἀφορμὴν ἐνδιαφέρουσαν ἡμᾶς μόνον καὶ τοὺς Θηβαίους (=ἢ τι τῶν ἰδίων=ἢ διὰ τι τῶν ἰδίων [ἐγκλημάτων]), φρονῶ ὅτι οὐδὲν κακὸν δυνάμεθα νὰ πάθωμεν (=παθεῖν ἂν) διότι νομίζω ὅτι οἱ μέλλοντες σύμμαχοι καὶ ἡμῶν καὶ ἐκεῖνων (τῶν Θηβαίων δηλ.) (=τοὺς βοηθοῦντας=εἴ τινας βοηθοῖεν+ἡμῖν κἀκείνους) ἠθέλον βοηθῆν (=βοηθεῖν ἂν) ἐν μόνῃ τῇ περιπτώσει καθ' ἣν (=εἰ) ἠθέλε τις εἰσβάλει εἰς τὴν ἰδικήν μας χώραν (δηλ. εἰς τὴν χώραν ἡμῶν ἢ τῶν Θηβαίων), ἀλλὰ [νομίζω ὅτι] δὲν θὰ ἐκστρατεύσωσι μὲ κανένα ἀπὸ ἡμᾶς τοὺς δύο (δηλ. οὔτε μὲ τοὺς Ἀθηναίους, οὔτε μὲ τοὺς Θηβαίους) ἐναντίον ἄλλης χώρας (=οὐ συνεπιστρατεύσειν οὐδέ τέρους· δηλ. οἱ μέλλοντες σύμμαχοι ἡμῶν καὶ ἐκεῖνων θὰ λάβωσι μέρος μόνον εἰς ἀμυντικούς πολέμους, οὐχὶ δὲ καὶ εἰς ἐπιθετικούς). Διότι καὶ αἱ συμμαχίαι τοῦτον τὸν χαρακτῆρα (=τρόπον) ἔχουσι (ἢ· καὶ αἱ συμμαχίαι κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον γίνονται [τοιλάχιστον ἐκείναι] διὰ τὰς ὁποίας ἡδύνατό τις καὶ νὰ δεῖξῃ διαφέρον [καὶ οὐχὶ αἱ ἀσημαντοὶ οἵτινες ἀναγκάζονται πολλάκις δι' ἀδυναμίαν νὰ προσχωρῶσιν ἄνευ δρῶν] καὶ τὸ [προκείμενον])

§ 17. Ζήτημα φύσει εἶναι τοιοῦτον· δηλ. ἕκαστος [ἐκ τῶν συμμάχων] δὲν εἶναι εὖνους καὶ πρὸς ἡμᾶς καὶ πρὸς τοὺς Θηβαίους

ἐξ ἴσου (: ὁμοίως=ἄχοι τῆς ἴσης [μοίρας]) καὶ ὡς πρὸς τὸ νὰ εἴμεθα ἡμεῖς οἱ δύο [Ἕθνηοῖοι καὶ Θεβαῖοι] ἀβλαβεῖς (= σὼς τ' εἶναι) καὶ νὰ ἄρχωμεν τῶν ἄλλων, ἀλλὰ νὰ εἴμεθα μὲν ἡμεῖς οἱ δύο ἀβλαβεῖς, πάντες οἱ σύμμαχοι θὰ ἐπεθύμουν ἔνεκα τῶν ἰδίων συμφερόντων (= ἔνεκα αὐτῶν ἵνα μὴ δηλ. ἡμῶν καταστρεφόμενων γίνωσι καὶ αὐτοὶ λεία τοῦ νικητοῦ), νὰ εἴμεθα ὁμοῖοι (= ὑπάρχειν δὲ) κύριοι αὐτῶν ἢ ἡμεῖς ἢ οἱ Θεβαῖοι (= τοὺς ἑτέροους), ἀφοῦ ὑπερικήσωμεν, οὐδὲ εἰς [θὰ ἐπεθύμει (=βούλοιο ἄν)].

Τί λοιπὸν νομίζω [ὅτι εἶναι] φοβερὸν καὶ ἀπὸ τί [νομίζω ὅτι] πρέπει νὰ προφυλαχθῶμεν ἡμεῖς ; [Φοβερὸν νομίζω καὶ νὰ προφυλαχθῶμεν πρέπει] μῆπως λάβῃ (= ὁ ἐπικείμενος [κατὰ τοῦ Φιλίππου] πόλεμος κοινὴν πρόφασιν καὶ κοινὴν ἀφορμὴν (= ἔγκλημα) ἀφορῶσαν ὅλους ὁμοῦ τοὺς Ἕλληνας (= πρὸς ἕπαντας· δηλ. μῆπως πολεμοῦντες κατὰ τοῦ Φιλίππου δώσωμεν εἰς ὅλους τοὺς Ἕλληνας κοινὴν ἀφορμὴν καὶ πρόφασιν νὰ ἐγείρωσι πόλεμον καθ' ἡμῶν)

§ 18. Διότι ἔνν οἱ μὲν Ἀργεῖοι καὶ Μεσσήνιοι καὶ Μεγαλοπολίται καὶ τινες ἐκ τῶν ἄλλων Πελοποννησίων, ὅσοι ἔχουσι τὰ αὐτὰ [πολιτικὰ] φρονήματα μὲ τούτους (τοὺς Ἀργεῖους δηλ. καὶ Μεσ. καὶ Μεγ. πρὸς ὑποστήριξιν ἀντιπάσης θυσίας τῆς ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων ἀπειλουμένης ἀνεξαρτησίας αὐτῶν)· θὰ διατεθῶσιν ἐχθρικῶς πρὸς ἡμᾶς (= ἐχθρῶς σχήσουσιν ἡμῖν) διὰ τὰς πρὸς, συμφιλίωσιν διαπραγματεύσεις τὰς ὁποίας διὰ κηρύκων κάμνομεν πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους (= διὰ τὴν πρὸς Λακεδαιμονίους ἐπικηρουκίαν), καὶ διότι ὑπάρχει ἰδέα (=καὶ [διὰ] τὸ δοκεῖν) [περὶ ἡμῶν], ὅτι ἐπιδοκιμαζόμενος τινος ἐκ τῶν πολιτικῶν πράξεων ἐκείνων τῶν Λακεδαιμονίων [αἵτινες ἀποσκοποῦσιν εἰς τὴν ἀνάληψιν τῆς ἡγεμονίας τῆς Πελοποννήσου] (= ἐκδέχεσθαι τι τῶν πεπραγμένων ἐκείνοις—ὑπ' ἐκείνων)· οἱ δὲ Θεβαῖοι διάκεινται μὲν, καθὼς λέγουσιν [οἱ ἄνθρωποι] ἐχθρικῶς [καθ' ἡμῶν, θὰ γίνωσιν δὲ ἔτι θανασιμώτεροι ἐχθροὶ ἡμῶν, διότι παρέχομεν ἄσυλον (= σφῶμεν) εἰς τοὺς

διωκομένους παρ' ἐκείνων [Θεσπιαῖς, Πλαταιεῖς, Ὀρχομενίους καὶ Καρωνεῖς] καὶ παντοιοτρόπως δεικνύομεν πρὸς αὐτοὺς τὰ ἐχθρικά μας φρονήματα.

§ 19. Οἱ δὲ Θεσσαλοὶ [οἱ θανασιμώτατοι ἐχθροὶ τῶν Φωκέων], διότι παρέχομεν ἄσυλον πρὸς τοὺς ἔξοριστοὺς ἐκ τῶν Φωκέων [παρὰ τὴν ἀπόφασιν τῶν Ἀμφικτυόνων, καθ' ἣν ἔπρεπε νὰ ἐκδιώκωνται ὅπου κ' ἂν εὐρίσκοντο «οἱ πεφευγότες τῶν Φωκέων καὶ τῶν ἄλλων τῶν μετεσχεκόντων τῆς Ἱερασουλίας»], ὁ δὲ Φίλιππος, διότι ἐμποδίζομεν αὐτὸν νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὸ Ἀμφικτυονικὸν συνέδριον, [ΤΟΤΕ] φοβοῦμαι μήπως πάντες οὔτῃ, ἀφοῦ ἕκαστος ὀργίζεται [καθ' ἡμῶν] δι' ἰδίας αἰτίας, ἐπιφέρωσι καθ' ἡμῶν, κοινῶς τὸν πόλεμον, προβαλόντες ὡς πρόσφασιν (=προσησάμενοι) τὰς ἀποφάσεις τῶν Ἀμφικτυόνων [τὰς ληφθεῖσας μετὰ τὴν καταστροφὴν τῶν Φωκέων ὡς πρὸς τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ μαντείου καὶ τἄλλα πάντα τὰ πρὸς εὐσεβίαν καὶ κοινὴν εἰρήνην καὶ ὁμόνοιαν τῶν Ἑλλήνων ἀνήκοντα· ἐνῶ ἡ ἀληθὴς αἰτία τῆς κατὰ τῶν Ἀθηναίων ἐστρατείας ἦτο ἡ κοινὴ ἀγανάκτησις αὐτῶν] καὶ ἔπειτα [ἀφοῦ ἅπαξ ἀρχίσῃ ὁ πόλεμος] παρασυρθῶσιν ἕκαστοι νὰ ἐξακολουθήσωσι τὸν πόλεμον καθ' ἡμῶν παρὰ τὸ συμφέρον των (=πέρα τοῦ συμφέροντος ἑαυτοῦ) ὅπου ἀπῆται νὰ μὴ καταστραφῶσιν αἱ Ἀθῆναι, διότι οὔτω ὁ Φίλιππος θὰ καθίστατο ἰσχυρὸς καὶ διὰ πάντας αὐτοὺς λίαν ἐπικίνδυνος] καθὼς [συνέβη] καὶ εἰς τοὺς Φωκεῖς [ἐν τῷ πρὸ ὀλίγου ἀποπερατωθέντι Φωκικῷ πολέμῳ, καθ' ὃν οἱ Θηβαῖοι, ὁ Φίλιππος καὶ οἱ Θεσσαλοὶ παρεσύρθησαν πέραν τῶν συμφερόντων αὐτῶν].

§ 20. Διότι γνωρίζετε, καθὼς νομίζω (=δήπου), τοῦτο, ὅτι δηλ. τώρα οἱ Θηβαῖοι καὶ ὁ Φίλιππος καὶ οἱ Θεσσαλοὶ, ἂν καὶ ἕκαστοι εἶχον ὅλους διαφόρους σκοποὺς (ἢ: ἂν καὶ ἕκαστος οὐδόπως ἐπεδίωκον τὰ αὐτὰ) [ἐν τούτοις ὅμως] πάντες τὰ αὐτὰ ἐπραξαν (ἦτοι κατέληξαν εἰς τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα, εἰς τὴν καταστροφὴν δηλ. τῶν Φωκέων), οὔτω π. χ. (=οἶον) οἱ Θηβαῖοι τὸν μὲν Φίλιππον δὲν ἠδύναντο νὰ ἐμποδίσωσι νὰ εἰ

οέλθη [εἰς τὰς Θερμοπύλας] (=παρελθεῖν [εἴσω τῶν Πυλῶν]) καὶ νὰ καταλάβῃ αὐτὸς (=καὶ λαβεῖν τὰς παρόδους=καὶ λαβεῖν τὰς Πύλας), οὐδὲ [ἠδύναντο] βεβαίως [νὰ ἐμποδίσωσιν αὐτὸν] ἀπὸ τοῦ νὰ ἔχη τὴν δόξαν, δι' ὅσα αὐτοὶ εἶχον κοπιάσει [ἐν τῷ Φωκικῷ πολέμῳ], ἐν ᾧ αὐτὸς ἦλθε τελευταῖος (ἦ: ἐν ᾧ αὐτὸς ἀνεμείχθη εἰς τὸν πόλεμον ἔλθων τελευταῖος).

§ 21. Διότι ἰώρα δὰ διὰ τοὺς Θηβαίους, ὡς πρὸς μὲν τὴν ἀνάκτησιν τῆς ὑπ' αὐτῶν διαφιλονικουμένης χώρας (δηλ. τῶν Βοιωτικῶν πόλεων, Ὁρχομενοῦ καὶ Κορωνείας, τὰς ὁποίας κατὰ τὸν Φωκικὸν πόλεμον κατείχον οἱ Φωκεῖς) (=πρὸς μὲν τὸ κεκομισθαι τὴν χώραν), ἔχει κατορθωθῆ τι (=πέπρακται τι), ὡς πρὸς δὲ τὴν τιμὴν καὶ δόξαν τὸ ἀποτέλεσμα δι' αὐτοὺς [τοὺς Θηβαίους] εἶναι λίαν ἐπονεϊδιστον (=αἰσχιστα). Διότι, ἐὰν δὲν εἰσῆρχετο [τότε εἰς τὰς Θερμοπύλας (=εἴσω τῶν Πυλῶν)] ὁ Φίλιππος, οὐδὲν φαίνεται διὰ θὰ εἶχον αὐτοὶ [ἐξ ὅσων ἐπεθύμουν (=οὐδὲν ἂν αὐτοῖς δοκεῖ εἶναι)]. Ταῦτα δὲ δὲν ἤθελον [νὰ γίνωσι] δηλ. τὸ λαβεῖν τὸν Φίλιππον τὰς παρόδους καὶ ἔχειν τὴν δόξαν τῶν αὐτοῖς πεπονημένων) ἀλλὰ ἐπειδὴ ἐπεθύμουν (=τῷ ἐπιθυμεῖν) νὰ λάβωσι τὸν Ὁρχομενὸν καὶ τὴν Κορωνείαν, δὲν ἠδύναντο ὅμως νὰ κατορθώσωσι [τοῦτο], ἠνέχθησαν πάντα ταῦτα.

§ 22. Ὁ Φίλιππος λοιπὸν κατὰ μὲν τοὺς δισχυρισμοὺς ἀνθρώπων τινῶν [δηλ. τῶν Φιλιππιζόντων] τολμηρῶν βεβαίως (ἦ: ὁ δὲ Φίλιππος, τολμῶσι μὲν τινες ἴσως νὰ λέγωσι ὅτι) οὐδὲ ἤθελε νὰ παρῆιδώσῃ εἰς τοὺς Θηβαίους τὸν Ὁρχομενὸν καὶ τὴν Κορωνείαν, ἀλλ' ἠγαγάσθη [εἰς τοῦτο] ἐγὼ δὲ εἰς τοῦτους μὲν λέγω νὰ χαίρωσι (ἦ: ἐγὼ δὲ τοῦτους μὲν ἀφίνω νὰ λέγωσιν ὅτι θέλωσι=ἐγὼ δὲ τοῦτοις μὲν ἐρρωσθαι λέγω), ἐκεῖνο δὲ γνωρίζω, ὅτι κύριον μέλημα αὐτοῦ δὲν ἦτο τόσον τοῦτο (δηλ. ἢ εἰς τοὺς Θηβαίους παραδοσις τοῦ Ὁρχομενοῦ καὶ τῆς Κορωνείας) ὅσον καὶ ἡ ἐπιθυμία τοῦ νὰ καταλάβῃ τὰς παρόδους καὶ [ἢ ἐπιθυμία] νὰ ἀποκηρύξῃ (=λοβεῖν) [τὴν πολεμικὴν δόξαν, τὴν δόξαν δηλ. τοῦ νὰ φαίνεται ὅτι [ὁ Φωκικὸς πόλεμος] τῇ ἐπεμβάσει αὐτοῦ (=δι' αὐτὸν) ἔλαβε πέρας (ἐπερωτώθη=κρίσιν εἰληφέναι) καὶ [ἢ ἐπιθυμία] νὰ διευθύνῃ αὐτὸς (: νὰ γίνῃ ἀγωνοθέτης) τὰ Πύθια καὶ ταῦτα ἦσαν ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα διακαῶς (=μάλιστα) ἐπεθύμει [ὁ Φίλιππος]

§ 23. Οἱ δὲ Θεσσαλοὶ βεβαίως οὐδὲν ἐκ τούτων τῶν δύο (=οὐδετέρα τούτων) ἤθελον [νὰ γίνῃ], δηλ. οὔτε τὴν αὔξησιν τῶν δυνάμεων τῶν Θηβαίων, οὔτε τὴν αὔξησιν τῶν δυνάμεων

τοῦ Φιλίππου (διότι ταῦτα πάντα [δηλ. τὴν αὔξησιν τῶν δυνάμεων τῶν Θηβαίων καὶ τοῦ Φιλίππου] ἐθεώρουν ἐπικίνδυνα δι' αὐτούς), ἀλλ' ἐπεθύμουν νὰ τῆχῃσι τοῦ δικαϊώματος τῆς συμμειοχῆς ἐν ἰῶ Ἀμφικτυονικῷ συνεδρίῳ (=κύριοι γενέσθαι τῆς πυλαίας) καὶ τοῦ δικαϊώματος τῆς διαχειρήσεως τῶν θησαυρῶν τοῦ ἐν Δελφοῖς ναοῦ (=καὶ [κύριος γενέσθαι] τῶν ἐν Δελφοῖς), τὰ ὁποῖα (δηλ. ἡ πυλαία καὶ τὰ ἐν Δελφοῖς) εἶναι δύο πλεονεκτηήματα (=πλεονεκτημάτων δυοῖν) ἐπειδὴ δὲ διακαῶς ἐπεθύμουν (=ἰῶ δὲ γλίχθαι) ταῦτα, συνέπραξαν εἰς τοῦτα [τὰ ὁποῖα τώρα ἔγιναν, ἤτοι εἰς τὴν καταστροφὴν τῶν Φωκίων, ἐξ ἧς ἤξησαν αἱ δυνάμεις τοῦ Φιλίππου καὶ τῶν Θηβαίων] [Οὕτω] λοιπὸν θὰ εὔρητε ὅτι ἕκαστος ἔχει παρασυστῆ νὰ πράξῃ πολλά παρὰ τὴν ἀρχικὴν του ἐπιθυμίαν (=ὧν οὐδὲν ἠβούλετο) ἕνεκα τῶν ἰδίων του συμφερόντων (=τῶν ἰδίων εἴνεκα). Ἀπὸ τοῦτο ὅμως, καὶ ἀπὸ τοῦτο πρέπει [γὰρ] ἡμεῖς νὰ προσφυλαχθῶμεν (=φυλακτέαν ἐστὶ ἡμῖν=δεῖ ἡμᾶς φυλάξασθαι) [δηλ. μήπως ἕκαστοι παρασυστῶσι νὰ πράξωσι πολλά παρὰ τὴν ἀρχικὴν των ἐπιθυμίαν ἕνεκα τῶν ἰδίων των συμφερόντων].

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

§ 24. Λοιπὸν τὰς διαταγὰς (=τὰ κελεύόμενα) [τοῦ Φιλίππου καὶ τῶν Ἀμφικτυόνων] πρέπει ἡμεῖς νὰ ἐκτελῶμεν ἐκ φόβου πρὸς ταῦτα (=φοβουμένους ταῦτα) [ἤτοι πρὸς τὸν πρὸ ὀλίγου ὑποδηλωθέντα κίνδυνον κοινοῦ πολέμου];

— Καὶ σύ, ὦ Δημοσθένης, [παρ' οὐ ἥκιστα θὰ περιεμένε τις τοῦτο] προτρέπει [νὰ κάμωμεν] ταῦτα;

— Ὅχι, πολὺ ἀπέχω ἀπὸ τούτου (: ἀπὸ τοῦ νὰ ἀπαυτῶ δηλ. παρ' ὅμων τοῦτο ἢ : οὐ μόνον συμβουλεύω τὸ ὄχι, ἀλλὰ καὶ εἶμαι πολὺ μακρὰν ἀπὸ τοῦ νὰ συμβουλεύω τοῦτο, τὸ νὰ ἐκτελεῖτε δηλ. τὰς διαταγὰς τοῦ Φιλίππου). Ἀλλὰ νομίζω ὅτι πρέπει νὰ πράττωμεν τοῦτο (=οἶμαι δεῖν ποιῆν τοῦτο) πῶς (ἢ : τίνι τρόπῳ = ὡς) δηλ. δὲν θὰ πράξωμεν τι ἀνάξιον ἡμῶν αὐτῶν [καὶ πῶς] δὲν θὰ γίνῃ πόλεμος, ἀλλὰ [πῶς] θὰ φανῶμεν εἰς πάντας ὅτι εἴμεθα συνετοὶ καὶ ὅτι λέγομεν τὰ δίκαια (ἢ : ὅτι τὸ δίκαιον εἶναι ὑπὲρ ἡμῶν). Πρὸς τούτοις δὲ (=πρὸς δὲ) θέλω (=βούλομαι) ἐκεῖνοι, οἵτινες νομίζουσι (=τοὺς οἰόμενου:) ὅτι πρέπει νὰ ὑπομείνωμεν μετὰ θάρρους (=θρασεώς) διαθήσειε (: τὰ πάντα=δοιοῦν) καὶ οἵτινες δὲν λαμβάνουσι πρὸ ὀφθαλμῶν τὸν [ἄφρευκτον] πόλεμον, νὰ σκεφθῶσι τὰ ἐπόμενα

(=λογίσασθαι ἐκεῖνα). Ἡμεῖς ἀφίνομεν τοὺς Θηβαίους νὰ κατέχωσι τὸν Ὠρωπόν· καὶ ἐάν τις, παρακαλέσας νὰ εἴπωμεν τὴν ἀλήθειαν, ἤθελεν ἐρωτήσῃ ἡμᾶς, διατί [ἀφίνομεν τοὺς Θηβαίους νὰ ἔχωσι τὸν Ὠρωπόν]; Ὅα ἀπεκρινόμεθα [ἀφίνομεν τοὺς Θηβαίους νὰ ἔχωσι τὸν Ὠρωπόν], ἵνα ἀποφύγωμεν τὸν πόλεμον.

§ 25. [Ὅπως ἀφίνομεν τοὺς Θηβαίους νὰ ἔχωσι τὸν Ὠρωπόν, οὗτο] καὶ εἰς τὸν Φίλιππον ἔχομεν τώρα ἀκριβῶς παραχωρήσει τὴν Ἀμφίπολιν κατὰ τὰς [κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο συναφθείσας] συνθήκας [ὧν βᾶσις ἦτο ὁ ὄρος τῆς τηρήσεως παρ' ἑκατέρου τῶν συμβαλλομένων τῶν ὑπαρχουσῶν κτήσεων] καὶ ἀφίνομεν τοὺς κατοίκους τῆς Καρθίας νὰ ᾧσι *τειταγμένοι* ἐκτὸς τῶν *ἄλλων κατοικίων τῆς Θρακικῆς Χερσονήσου* (ἢ: νὰ μὴ ἔχωσιν ἀπέναντι ὑμῶν τὴν αὐτὴν θέσιν, τὴν ὁποίαν ἔχουσιν οἱ ἄλλοι κάτοικοι τῆς Θρακικῆς Χερσονήσου), καὶ [ἀφίνομεν] τὸν βασιλέα τῶν Καρῶν (= τὸν Κᾶρα) [Ἰδριέα] νὰ καταλαμβάνῃ τὸς νήσου, δηλ. τὴν Χίον, καὶ τὴν Κῶν καὶ τὴν Ρόδον, καὶ [ἀφίνομεν] τοὺς Βυζαντινοὺς νὰ σύρωσιν εἰς τὸν λιμένα των τὰ [ἐκ τοῦ Πόντου] καταπλέοντα [Ἀθηναϊκὰ] σιταγωγὰ πλοῖα [πρὸς εἰσπραξίν τελῶν ἢ λαφυραγωγῆσιν], *βεβεῖως* (ἢ: προφανῶς = δηλον ὅτι) διότι νομίζομεν ὅτι ἡ προσγινομένη ἰσυχία ἐκ τῆς εἰρήνης εἶναι αἰτία περισσοτέρων ἀγαθῶν παρὰ τὸ νὰ ἐρχόμεθα εἰς σύγκρουσιν καὶ νὰ φιλονικῶμεν [πρὸς ἐκείνους] περὶ τούτων. Λοιπὸν μωρὸν καὶ ἐντελῶς ἀδικαιολόγητον (=κοιμῆ στέλιον) εἶναι πρὸς ἕνα ἑκαστὸν [τῶν ἐχθρῶν] *χωριστὰ* (=πρὸς ἕκαστους καθ' ἕνα), ἀφοῦ ἔχομεν προσενεχθῆ οὕτω (ὡς δηλ. ἀνωτέρω ἐδηλώθη) προκειμένῳ *περὶ πραγμάτων ἀφορώντων ἀπ' εὐθείας ἡμᾶς* (=περὶ τῶν οἰκείων καὶ ἀποτελούντων δι' ἡμᾶς ζήτημα ζωῆς [ὡς εἶναι ὁ ἐλεύθερος διάπλους τῶν σιταγωγῶν μας πλοίων διὰ τοῦ Ἑλλησπόντου καὶ τοῦ Βεσπέρου, ἢ κατάληψις τῶν νήσων ὑπὸ τοῦ Ἰδριέως κτλ.]) (=καὶ ἀναγκασιότατων) νὰ ἀναλάβωμεν τὸν πόλεμον *καθ' ἑλῶν ὁμοῦ* (=πρὸς πάντας) ἀκριβῶς τώρα (ὅτι εἴμεθα ἐστερημένοι φίλων καὶ συμμάχων) *περὶ τῆς ἐν Δελφοῖς σκιᾶς* (ἦτοι περὶ πράγματος ὅλος ἀναξίου λόγου ὡς εἶναι τὸ ὑπὸ τῶν Ἀμφικτυόνων παραχωρηθὲν πρὸς τὸν Φίλιππον δικαίωμα νὰ μετέχη οὕτως τοῦ Ἀμφικτυονικοῦ συνεδρίου).

Τ Ε Λ Ο Σ

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ
Ο Α΄ ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ

Γ.Θ. Ρώσση—Σχολ. Μετάφ. Δημοσθένους κατά Φίλιππου Α΄ Β

ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ Α'

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ

ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,

§ 1. Ἐὰν μὲν ἐπρόκειτο νὰ δμιλή τις (=λέγειν) περὶ νέας τινὸς ὑποθέσεως, ἀφοῦ κρατήσω τὸν ἑαυτὸν μου (ἧ : ἀφοῦ περιμείνω=ἐπισχών), ἕως οὔτου ἤθελον ἐκφράσαι γνώμην (=ἕως ἂν γνώμην ἀπεφάναντο) οἱ πλείστοι ἐκ τῶν συνήθων [νὰ ἐκφράξωσι γνώμην] ῥητόρων (=τῶν εἰωθότων [γνώμην ἀποφαίνεσθαι]), εἰ μὲν ἤρεσκεν εἰς ἐμέ τι ἐκ τούτων, τὰ ὅποια ἤθελον εἶπει οὔτοι [οἱ συνήθεις ῥήτορες οἱ ὑπὲρ τὰ πενήκοντα ἔτη γεγονότες], θὰ ἠσύχαζον (ἧ θὰ ἐσιώπων=ἡσυχίαν ἂν ἦγον), εἰ μὲν δὲν [ἤρεσκε] (ἧ : ἄλλως), τότε καὶ ἐγὼ αὐτὸς (=καὶ αὐτὸς) θὰ προσεπάθουν νὰ λέγω ἐκεῖνα, τὰ ὅποια φρονῶ [ὅτι συμφέρουσι (=συμφέρειν)]· ἐπειδὴ δὲ συμβαίνει καὶ τώρα δὲ (=νυνὶ) νὰ σκεπτόμεθα περὶ τούτων περὶ τῶν ὁποίων πολλάκις οὔτοι (οἱ συνήθεις δηλ. ῥήτορες) ἔχουσιν δμιλήσει, νομίζω ὅτι, ἐπειδὴ πρῶτος πρῶτος ἀνέβην ἐπὶ τοῦ βήματος (=καὶ πρῶτος ἀναστάς) εὐλόγως ἤθελον τυγχάνει συγγνώμης [ἂν ἤθελέ μοι παρασχεθῆ τοιοῦτη]. Διότι, εἰ μὲν ἐν τῷ παρελθόντι χρόνῳ (=ἐκ τοῦ παρεληλυθότος χρόνου) οὔτοι ἤθελον συμβουλεύσει τὰ πρέποντα, οὐδὲν θὰ ἔπρεπε νὰ σκέπησθε σεῖς τώρα.

ΔΙΗΓΗΣΙΣ

ΠΡΩΤΟΝ ΜΕΡΟΣ (§ 3—13)

Ἐνθάρρυσις, προτροπή, παραδείγματα

§ 2. ΠΡΩΤΟΝ ΜΕΝ λοιπόν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δὲν πρέπει νὰ διατελήτε ἐν ἀθυμία [σεῖς] (=ἀθυμητέον [ὑμῖν]) διὰ τὴν παροῦσαν κατάστασιν τῶν πραγμάτων καὶ ἂν (=οὐδ' εἰ=καὶ εἰ) [ἀκόμη] φαίνονται [ταῦτα τὰ πράγματα] ὅτι εὐρίσκονται εἰς πολὺ κακὴν κατάστασιν (=φραύλως ἔχειν). Διότι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον εἶναι χεῖριστον ἐν τῷ παρελθόντι χρόνῳ (δηλ. ἡ ἀμέλειά σας), τοῦτο (δηλ. αὕτη ἡ ἀμέλειά σας) εἶναι (=ὑπάρχει) βέλτιστον (: ὠφελιμώτατον πρᾶγμα) ὡς πρὸς τὰ μέλλοντα.

—Τί λοιπόν εἶναι τοῦτο ;

— [Γοῦτο εἶναι τὸ ἐξῆς (=τοῦτ' ἐστὶ τοῦτο)], ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι δηλ. τὰ πράγματά [μας] εὐρίσκονται εἰς κακὴν κατάστασιν, διότι σεῖς οὐδὲν πράττετε ἐξ ἐκεῖτων, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ πράττητε (=οὐδὲν τῶν δεόντων πρᾶξιων ὑμῶν), διότι βεβαίως (=ἐπεὶ τοι), ἂν τὰ πράγματα εὐρίσκοντο οὕτως [δηλ. ἐν κακῇ καταστάσει] (=εἰ οὕτως εἶχε[τὰ πράγματα]), ἂν καὶ σεῖς ἐπράττετε (=πρατιόντων) ὅλα, ὅσα ἐπρεπεν, οὐδὲ ἐλπὶς θὰ ὑπῆρχεν (=ἦν ἂν) νὰ βελτιωθῶσιν αὐτά.

§ 3. ΕΠΕΙΤΑ πρέπει νὰ ἀναλογίζησθε σεῖς (=ἐνθυμητέον [ὑμῖν]) καὶ παρ' ἄλλων ἀκούοντες (ἄλλοι δηλ. εἰσθε νεώτεροι) καὶ ἀνακαλοῦντες εἰς τὴν μνήμην σας, ὅσοι οἱ ἔδειο γνωρίζετε (δηλ. οἱ πρεσβύτεροι) (=τοῖς εἰδόσιν αὐτοῖς), πόσῃν μεγάλῃν δύναμιν ἂν καὶ εἶχόν ποτε [κατὰ τὸν Κορινθιακὸν πόλεμον, ἦτοι τῷ 395 π. Χ.] οἱ Λακεδαιμόνιοι ὄχι πρὸ πολλοῦ (ἀφ' ὅτου δὲν παρῆλθε πολὺς χρόνος=ἐξ οὗ χρόνος οὐ πολὺς [ἔστι], δηλ. 395 - 351=44 ἔτη) πόσον καλῶς (=ὡς καλῶς) καὶ

πρεπόντως οὐδὲν ἀνάξιον τῆς πόλεως [μας] ἐπράξατε σεῖς (ἦτοι σεῖς πάντα ἐπαξίως τῆς δόξης τῆς πόλεως ἐπράξατε μὴ ὑποχωρήσαντες ἐκ φόβου εἰς τοὺς Λακεδαιμονίους οὐδὲ ἀφήσαντες ἀπροστατεύτους τοὺς Ἕλληνας), ἀλλὰ [τοῦναντίον] ὑπεμείνατε τὸν κατ' ἐκείνων [τῶν Λακεδαιμονίων Κορινθιακῶν] πόλεμον, [ὅστις διήρκεσεν ἀπὸ τοῦ 395—387 π. Χ.]. χάριν τῶν Ἑλληνικῶν δικαίων. Ἔνεκα τίνος λοιπὸν [λόγου] λέγω ταῦτα ;

— [Ταῦτα λέγω], ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἵνα γνωρίσητε καὶ οἴσασθε διὰ τῶν ὀφθαλμῶν ἴδῃτε (ἢ : σαφῶς ἐννοήσητε=θεάσησθε) ὅτι οὐδὲν οὔτε, ἐὰν σεῖς φυλάττησθε (ἐὰν δηλ. προσέχητε καὶ προλαμβάνητε) εἶναι φοβερόν, οὔτε, ἐὰν ἀμελήτε, τοιοῦτον, ὅποιον σεῖς θὰ ἐπεθυμείτε [νὰ εἶναι, δηλ. ταπεινὸν καὶ εὐκαταφρόνητον] ἔχοντες ὡς παράδειγμα (= παραδείγμασι χρώμενοι) : 1) τὴν τότε ἰσχὺν τῶν Λακεδαιμονίων, τῆς ὁποίας ὑπερισχύετε (= ἐκρατεῖτε) ἔνεκα τοῦ ὅτι προσείχετε (ἢ : διότι εἶχετε ἐστραμμένην τὴν προσοχὴν σας=ἐκ τοῦ προσέχειν τὸν νοῦν) εἰς τὸ συμφέρον τῆς πολιτείας ; καὶ 2) τὴν νῦν ἐπαρσιν (περιφρονητικὴν [πρὸς ἡμᾶς] στάσιν) τούτου (τοῦ Φιλίππου) ἔνεκα τῆς ὁποίας [τώρα] ταραττόμεθα, διότι (ἢ : ἔνεκα τοῦ ὅτι) οὐδὲ ὅπως φροντίζομεν περὶ ἐκείνων, περὶ τῶν ὁποίων ἐπρεπεν ἡμεῖς [νὰ φροντίζωμεν].

§ 4. Ἐὰν δὲ κανεὶς ἐξ ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νομίζει ὅτι ὁ Φίλιππος εἶναι δυσκολοπολέμητος, διότι παρατηρεῖ καὶ τὸ πλῆθος τῆς ὑπαρχούσης εἰς αὐτὸν [πολεμικῆς] δυνάμεως καὶ τὸ ὅτι ὅλαι αἱ [ἐν Θράκῃ καὶ Μακεδονίᾳ κείμεναι] ὄχυνται θέσεις (= τὰ χωρία πάντα) ἔχουσιν ἀπολεσθῆ πρὸς ζημίαν τῆς πόλεως [μας], ὀρθῶς μὲν ἔχει τὴν γνώμην ταύτην, ἅς συλλογισθῆ ὅμως τοῦτο, ὅτι δηλ. εἰχομέν ποιε ἡμεῖς [καὶ ὄχι ὁ Φίλιππος], ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τὴν Πύδναν καὶ τὴν Ποιτίδαιαν καὶ τὴν Μεθώνην καὶ ὅλα τὰ μέρη ταῦτα (ἦτοι τὰς τοῦ Θερμαϊκοῦ κόλπου ἀκτὰς) πέριξ (= κύκλῳ) φιλικὰ (ἢ : σύμμαχα καὶ ὑπήκοα=οἰκειὸν) καὶ [ὅτι] πολλὰ ἐκ τῶν ἐθνῶν (δηλ. τῶν Ἰλλυριῶν, τῶν Παιόνων καὶ Θρακῶν), ἅτινα τώρα εἶναι εἰς τὴν ἔξουσίαν

ἐκείνου, ἦσαν αὐτόνομα καὶ ἐλεύθερα καὶ [ὄτι] ἐπεθύμουν μᾶλλον νὰ διάκεινται πρὸς ἡμᾶς φιλικῶς (ἢ : νὰ συμπράττωσι μεθ' ἡμῶν) ἢ πρὸς ἐκεῖνον.

§ 5. Ἐὰν λοιπὸν ὁ Φίλιππος τότε ἤθελε σκεφθῆ οὕτως (=ταύτην ἔσχε τὴν γνώμην) ὅτι δηλ. εἶναι δύσκολον αὐτός, *δοτις ἦτο ἐστερημένος συμμάχων* (=ἔρημον ὄντα συμμάχων), νὰ πολεμῆ κατὰ τῶν Ἀθηναίων, *οἵτινες εἶχον* (=ἔχουσι) τοσαῦτα *ὀρητήρια [ἀφ' ὧν δύνανται νὰ ἐπιτεθῶσι]* κατὰ τῆς *χώρας του* (=ἐπιτεichίσματα τῆς αὐτοῦ χώρας), οὐδὲν ἤθελε πράξει *ἐκ τούτων, τὰ ὅποια* (=ὧν) τώρα δὲ ἔχει κατορθώσει, οὐδὲ θὰ ἀπέκτα τόσφ σημαντικὴν δύναμιν (ἴσῃν δηλ. τώρα ἔχει). Ἄλλ' *ἐνόησεν* (=εἶδεν), ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καλῶς ἐκεῖνος τοῦτο, ὅτι δηλ. ὅλαι μὲν ἐν γένει αὐταὶ αἱ ὀχυραὶ θέσεις *κεῖνται* (ἢ : εἶναι=κείμενά ἐστι=κεῖται) [ὡς ἐν τοῖς γυμνικοῖς ἀγῶσι] ἐν τῷ μέσῳ [τῆς παλαίστρας] *ὡς βραβεῖα* (=ἄθλα) τοῦ πολέμου, φυσικὰ δὲ ὑπάρχουσι εἰς τοὺς παρευρισκομένους [ἐν τοῖς κινδύνοις] *τὰ ἀγαθὰ τῶν ἀπόντων [ἐκ τῶν κινδύνων]* (=τὰ τῶν ἀπόντων) καὶ εἰς τοὺς θέλοντας νὰ κοπιᾶζωσι καὶ νὰ κινδυνεύωσιν [φυσικὰ ὑπάρχουσι] τὰ ἀγαθὰ τῶν ἀμελούντων.

§ 6. *Καὶ τῷ ὄντι* (=καὶ γὰρ τοι) ἐπειδὴ οὕτω *ἐσκέφθη* (=ταύτην χρησάμενος τῇ γνώμῃ) [πρὶν δηλ. ὑποτάξῃ πάντα] ἔχει *καθυποτάξει πάντα* (=πάντα κατέστρεπται) καὶ *κατέχει* (=ἔχει), ἄλλα μὲν [κατέχει] ὅπως ἤθελέ τις κατέχει [αὐτὰ] *κυριεύσας ἐν τῷ πολέμῳ* (: δικαίωματι πολέμου=ἐλῶν πολέμου), ἄλλα δὲ [κατέχει] *καταστήσας σύμμαχα καὶ φίλα* (ἢ: συνάψας μετ' αὐτῶν συμμαχίαν καὶ φιλίαν)· *δοτι* (=καὶ γὰρ=γὰρ) ὅλοι ἐν γένει θέλουσι νὰ συμμαχῶσι καὶ νὰ συμπράττωσι [*πολιτικῶς*] *μετὰ τούτων* (=προσέχειν τὸν νοῦν τούτοις=οἰκείως ἔχειν τούτοις), τοὺς ὁποίους ἤθελον βλέπει ὅτι εἶναι προητοιμασμένοι καὶ ὅτι ἔχουσι τὴν θέλησιν νὰ πράττωσιν *ἐκεῖνα τὰ ὅποια πρέπει* [νὰ πράττωσι] (δηλ. τὸ καθήκον των).

§ 7. Ἄν λοιπὸν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ σεῖς θελήσητε νὰ

σκεφθῆτε κατὰ τοιοῦτον τρόπον (=ἐπὶ τοιαύτης γενέσθαι γνώμης), [καθ' ὃν δηλ. ὁ Φίλιππος], *τώρα τοῦλάχιστον* (=νῦν =νῦν γε), *ἀφοῦ βεβαίως* (=ἐπειδήπερ) πρότερον δὲν [ἠθελήσατε νὰ σκεφθῆτε κατὰ τοιοῦτον τρόπον (=ἠθελήσατε γενέσθαι ἐπὶ τοιαύτης γνώμης)], καὶ [ἄν] ἕκαστος ἐξ ὑμῶν, *ἀφοῦ ἀφήσῃ* (=ἀφείδ) *πᾶσαν τὴν συνήθη προσποίησιν [ὅτι δὲν ἔχει χρήματα]* (=πᾶσαν τὴν εἰρωνεϊάν), *γίνῃ πρόθυμος* (=ὑπάρξῃ εἰτοιμος) *νὰ ἐνεργῇ* (=πράττειν), *ἐκεῖ ὅπου ὀφείλει* (=οὐ δεῖ) νὰ παράσχη τὸν ἑαυτὸν τοῦ χρήσιμον εἰς τὴν πόλιν καὶ [ὅπου] θὰ ἠδύνατο [νὰ παράσχη τὸν ἑαυτὸν τοῦ χρήσιμον εἰς τὴν πόλιν, ἐὰν ἤθελε], δηλ. [ἄν γίνῃ πρόθυμος] ὁ μὲν ἔχων χρήματα νὰ συνεισφέρει, *ὁ δὲ ἔχων στρατεύσιμον ἡλικίαν* (=ὁ δ' ἐν ἡλικίᾳ [ῶν] νὰ ἐκστρατεύῃ—ἴνα δὲ συντόμως εἴπω—ἐὰν θελήσῃτε νὰ γίνῃτε κύριοι τοῦ ἑαυτοῦ σας (ἢ: νὰ ἐξαρτηθῆτε ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν σας καὶ ὄχι ἀπὸ ἄλλους=γενέσθαι ὑμῶν αὐτῶν) καὶ [ἐὰν] παύσῃ ἕκαστος [ἐξ ὑμῶν] νὰ ἐπιζῆ ὅτι αὐτὸς μὲν μόνος τοῦ οὐδὲν θὰ κατορθώσῃ, ὁ δὲ πλησίον τοῦ θὰ πράξῃ τὰ πάντα ὑπὲρ αὐτοῦ, [ΤΟΤΕ] καὶ τὰς ἰδικὰς σας (=τὰ ὑμέτερα αὐτῶν=τὰ ὑμῶν αὐτῶν) [ἀπολυσθεῖσας κτήσεις (=ἀπολωλότα χωρία) δηλ. τὴν Πύδναν, Ποτίδαιαν, Μεθώνην κλ.] θὰ ἀνακτήσῃτε (=κομεισθε), ἄν θέλῃ ὁ Θεός, καὶ τὰ ἐξ ἀμελείας [ἡμῶν] ἀπολεσθέντα (ἦτοι τὴν ἀξιοπρέπειαν καὶ τὴν δύναμιν τῶν Ἀθηνῶν) (=καὶ τὰ κατεργασθημένα) πάλιν θέλετε ἀναλάβει καὶ ἐκείνον (τὸν Φίλιπον δηλ.) θέλετε ἐκδικηθῆ.

§ 8. Διότι μὴ νομίζετε ὅτι ἡ παροῦσα κατάστασις (δηλ. ἡ ἰσχὺς) (=τὰ παρόντα πράγματα) ἐκείνου (τοῦ Φιλίππου), ὡς ἐὰν ἦτο θεός τις, εἶναι στερεὰ καὶ βεβαία (=πεπηγένηαι), ὥστε νὰ εἶναι ἀθάνατος (=ἀθάνατα·προληπτ.κατηγορούμενον) ἀλλὰ καὶ μισεῖ τις ἐκείνον (πρβλ. Θερᾶκας καὶ Παίονας) καὶ φοβεῖται (πρβλ. Θεταλούς), ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ φθονεῖ (πρβλ. Ὀλυνθίους), ἀκόμη καὶ ἐξ ἐκείνων οἵτινες φαίνονται ὅτι παρὰ πολὺ φιλικῶς διάκεινται τώρα πρὸς αὐτόν· καὶ ὅλα ἐν γένει τὰ πάθη (δηλ. τὸ μῖσος, ὁ φόβος καὶ φθόνος) ὅσα βε-

βαίως ἐνυπάρχουσι (=καὶ ἅπανθ' ὅσα ἐνὶ ἐν τῷ ψυχῇ καὶ ἄλλων τινῶν ἀνθρώπων, ταῦτα πρέπει νὰ νομίζητε ὅτι ἐνυπάρχουσι καὶ ἐν τῇ ψυχῇ τῶν μετ' ἐκείνου [νῦν ὄντων]). Πάντες ὅμως οὗτοι οἱ λαοὶ εἶναι συνεσταλμένοι ἐκ φόβου (=κατέπηχε) τώρα, διότι δὲν ἔχουσιν καταφύγιον (=οὐκ ἔχοντα ἀποστροφὴν) ἕνεκα τῆς ἰδικῆς σας βραδύτητος καὶ ὀκνηρίας, τὴν ὁποίαν λέγω ὅτι πρέπει εὐθύς (=ἤδη) νὰ ἀφήσητε (=ἀποθέσθαι).

§. 9. Διότι βλέπετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ ἤδη γεγονὸς(= τὸ κρᾶγμα) μέχρι ποίου δηλ. βαθμοῦ ἀναιδεΐας ἔχει προχωρήσει (=οἱ προελήλυθεν ἀσελγείας) ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὅστις οὕτε [ἐλευθέραν κᾶν] ἐκλογὴν (=αἴρεσιν) τοῦ νὰ ἐνεργῆτε (=τοῦ πράττειν) ἢ νὰ ἠουχάζητε ἐπιτρέπει εἰς ὑμᾶς, ἀλλὰ ἀπειλεῖ [ὅτι θὰ εἰσβάλλῃ εἰς τὴν Ἀττικὴν διὰ νὰ μᾶς τιμωρήσῃ] καὶ λέγει ἀλαζονικούς λόγους, ὡς λέγουσι καὶ δὲν εἶναι τοιοῦτος ὥστε (=οὐχ οἷός ἐστι=οὐκ ἔστιν τοιοῦτος οἷος) νὰ ἀρκῆται εἰς ταῦτα (=μένειν ἐπὶ τούτων) ἔχων, ὅσα (δηλ. μέρη) ἔχει ὑποτάξει, ἀλλὰ πάντοτε ἀποκτᾶ πρὸς τοῖς ἄλλοις νέον τι (=προσπεριβάλλεται τι) καὶ περίξ καθ' ὅλα τὰ μέρη (=κύκλω πανταχῇ) μᾶς περικυκλώνει ὡς διὰ δικτύων (=περιστοιχίζεται), ἐνῶ ἡμεῖς εἴμεθα βραδεῖς [εἰς ὅλα] καὶ καθήμεθα ἀργοὶ (ἢ : καὶ οὐδὲν πράττομεν ὑπὲρ τῆς κοινῆς σωτηρίας).

§ 10. Πότε λοιπόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πότε θὰ πράξητε ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα πρέπει [νὰ πράξητε] (ἢ : πότε θὰ πράξητε τὸ καθῆκόν σας) ; "Ὅταν τί γίνῃ (ἢ : τί εἶναι τοῦτο, ὅπερ, ὅταν γίνῃ, τότε θὰ πράξητε τὸ καθῆκόν σας ; =ἐπειδὴν τί γένηται βραχυλογία=τί ἐστι τοῦτο, ὃ ἐπειδὴν γένηται, τότε πράξετε ἃ χρῆ) ;

— "Ὅταν μὰ τὸν Δία παρουσιασθῇ ἐπιτακτικὴ τις ἀνάγκη.

— Τὰ δὲ νῦν γιγνόμενα τί πρέπει νὰ [τὰ] νομίζητε [ὅτι εἶναι —εἰμὴ ἀνάγκη] ; Διότι ἐγὼ βεβαίως (=μὲν=μὴν) νομίζω ὅτι εἶναι ἢ διὰ τὰ [μακρῶς] γιγνόμενα κατασχύνῃ (=τὴν ὑπὲρ τῶν πραγμάτων=τῶν γιγνομένων +αἰσχύνῃ εἶναι) μεγίστη ἀνάγκη διὰ τοὺς ἐλευθέρους ἀνθρώπους. "Ἡ θέλετε, εἰπέ μοι, περιορχό

μενοι [ἀνά τὴν ἀγορὰν] νὰ ἐρωτᾶτε ἀλλήλους (=πυνθάνεσθαι αὐτῶν) «*ὑπάρχει* (=λέγεται) γέρον τι»; Λοιπὸν (=γὰρ) δύναται νὰ ὑπάρξῃ νεώτερόν τι ἢ ὅτι εἰς *Μακεδῶν* (ἢ: εἰς εὐτελῆς καὶ οὐτιδανός=Μακεδῶν) ἀνὴρ καταπολεμῆι ἡμᾶς τοὺς Ἀθηναίους καὶ ὅτι διευθύνει τὰ πράγματα τῆς Ἑλλάδος; [Ἡ σᾶς ἀρέσει νὰ ἐρωτᾶτε] «*Ἀπέθανεν ὁ Φίλιππος*;» [Ἄλλος δὲ νὰ ἀπαντᾷ]. «*Ὁχι μὰ τὸν Δία, ἀλλ' ἀσθενεῖ*».

§ 11. Τι δὲ σᾶς ὠφελεῖ [τοῦτο, τὸ ἂν δηλ. ἀπέθανεν ὁ Φίλιππος, ὃ φιλόκαινοι]; [Οὐδόλως σᾶς ὠφελεῖ], διότι καὶ ἂν οὗτος *ἀποθάνῃ* (=πάθῃ τι) ταχέως σεῖς θὰ κάμνετε ἄλλον Φίλιππον, ἂν βεβαίως οὕτω (ὡς τώρα κάμνετε, δημ. οὐδόλως) προσέχετε εἰς τὰ πράγματα, διότι οὐδὲ οὗτος ἔχει αὐξηθῆ τόσον πολὺ ἔνεκα *τῆς δαυτοῦ δυνάμεως* (=παρὰ τὴν αὐτοῦ ρώμην), ὅσον ἐξ αἰτίας τῆς ἰδικῆς μας ἀμελείας.

§ 12. Καὶ βεβαίως καὶ τὸ ἐξῆς [πρέπει σεῖς νὰ σκεφθῆτε (=ἐνθυμητέον ὑμῖν ἐστί)] ἂν δηλ. ἤθελε πάθει τι [ὁ Φίλιππος] καὶ [ἂν] *ἢ τύχῃ* (=τὸ τῆς τύχης), ἣτις πάντοτε [φροντίζει (=ἐπιμελεῖται) περὶ ἡμῶν] καλύτερον παρ' ὅ,τι ἡμεῖς φροντίζομεν περὶ ἡμῶν αὐτῶν, *ἢθελε κατορθώσῃ* (=ἐξεργάσασαίτο) *πρὸς χάριν μας* (=ἡμῖν) καὶ τοῦτο [τὸ καλόν, τὸ νὰ ἀποθάνῃ δηλ. ὁ Φίλιππος (=τὸ παθεῖν τι Φίλιππον)], μάθετε ὅτι, ἂν μὲν εἴσθε πλησίον [τῆς Μακεδονίας] *παρευρισκόμενοι* (=ἐπιστάντες) εἰς ἅπαντα τὰ πράγματα *δύνασθε νὰ διοικήσῃτε* (=διοικήσαισθε ἂν) αὐτὰ, ἂν εἶναι τεταραγμένα, ὅπως θέλετε, εἰς ἣν ὄμως τώρα κατάστασιν εὐρίσκεσθε οὐδ' ἂν αἱ περιστάσεις ἤθελον ἐπιτρέψει, ἢθέλετε δυνηθῆ νὰ δεχθῆτε τὴν Ἀμφίπολιν, διότι εἴσθε *μακρὰν [τῶν ἐν Μακεδονίᾳ πραγμάτων]* (=ἀπηρητημένοι) καὶ ὡς πρὸς τὰς [πολεμικὰς] *παρασκευὰς καὶ ὡς πρὸς τὰς γνώμας (ιδέας) σας* (ἢ:διότι εἴσθε ἀπαρασκευοὶ καὶ ἀναποφάσιστοι).

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΜΕΡΟΣ (§ 13 - 30)

Τὰ ληπτέα ἐν τῇ περιστάσει μέτρα

§ 13. *Δοιπόν παύω μὲν νὰ λέγω* (=παύομαι μὲν οὖν λέγων) *ὅτι πρέπει σεῖς ὅλοι* (=ὡς δεῖν [ὑμᾶς] ἅπαντας) *νὰ θέλητε* (=ἐθέλοντας ὑπάρχειν=ἐθέλειν) *νὰ πράττειτε προθύμως τὸ καθήκον σας, διότι κατὰ τὴν γνώμην μου ἔχετε γνωρίσει καὶ ἔχετε πεισθῆ* (=ὡς ἐγνωκότων ὑμῶν καὶ πεπεισμένων) [*ὅτι πρέπει σεῖς ὅλοι νὰ θέλητε νὰ πράττειτε τὸ καθήκον σας*]. *Εὐθύς* [δὲ] *τώρα* (=καὶ δὴ) *θὰ προσπαθήσω* (=πειράσομαι) *νὰ* [σᾶς] *εἶπω*· 1) τὸν τρόπον τῆς προπαρασκευῆς περὶ τῆς ὁποίας νομίζω ὅτι δύναται αὕτη νὰ μᾶς ἀπαλλάξῃ τῆς τοιαύτης (δηλ. δυσχεροῦς) καταστάσεως τῶν πραγμάτων· καὶ 2) τὸ πλῆθος [τῶν στρατευομένων] ὅσον [νομίζω ὅτι δύναται νὰ μᾶς ἀπαλλάξῃ τῆς τοιαύτης τῶν πραγμάτων καταστάσεως]· καὶ 3) τοὺς πόρους τῶν χρημάτων, οἵτινες [νομίζω ὅτι δύνανται νὰ μᾶς ἀπαλλάξωσι τῆς τοιαύτης τῶν πραγμάτων καταστάσεως]· καὶ 4) τὰ ἄλλα πῶς κατὰ τὴν γνώμην μου δύνανται νὰ παρασκευασθῶσιν ἄρτια καὶ τάχιστα, ἀφοῦ *σᾶς παρακαλέσω, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τόσον μόνο*· [ἴσον, δηλ. ἀμέσως θὰ διερμηνεύσω]

§ 14. *Ὅταν δηλ.* (ἐπεξήγησις τοῦ: *τοσοῦτον*) ἀκούσητε ὅλα ἐν γένει [ὅσα θὰ εἶπω, τότε] κρίνατε, *μὴ προλαμβάνετε* [καθ' ὃν χρόνον ὁμιλῶ τὴν κρίσιν] (δηλ. μὴ κρίνετε πρότερον πρὶν ἢ ἀκούσητε=μὴ πρότερον προλαμβάνετε πλεονασμὸς) *καὶ ἂν φαίνωμαι εἰς τινα ἐξ ἀρχῆς* [τοῦ λόγου μου] *ὅτι προτείνω νέαν* [τινὰ] *πολεμικὴν παρασκευὴν* (δηλ. οὐχὶ τὴν συνηθισμένην, ἀλλὰ ἀρμόζουσαν καὶ συμφέρουσαν εἰς τὰς περιστάσεις), *ἅς μὴ* (=μηδὲ=καὶ μὴ τὸ καὶ ἐτέθη ἐν τῷ: *καὶ ἂν φαίνωμαι...*) *νομίξῃ* ὅτι ἐγὼ *προσπαθῶ νὰ ἀναβάλλω* (: ἐπιβραδύνω) *τὴν ἐκτέλεσιν τῶν πραγμάτων· διότι κυρίως δὲν λέγουσι δεόντως* (ἦ: δὲν προτείνουνσι τὸ πρέπον=οὐκ εἰς δέον λέγουσι) *ὅσοι ἂν εἴ-*

πωσιν [ὅτι πρέπει νὰ παρασκευάσωμεν δύναμιν] «ταχέως» καὶ «σήμερον ἀκόμη»· διότι [ἐὰν ἠθέλομεν σπεύδει πρὸς βοήθειαν τῶν συμμάχων μας, ὅπως τώρα θὰ εὐρισκόμεθα], δὲν ἠθέλομεν δυνηθῆ δια τῆς ἐν τῷ παρόντι βοηθείας (= τῇ νυνὶ βοηθείᾳ) νὰ ἐμποδίσωμεν βεβαίως (= γε), τὰς ἤδη γενομένας [ζημίας].

§ 15. Ἄλλ' [οὗτος λέγει τὰ δέοντα], ὅσους ἠθελε δείξει (= ἄλλ' ὅς ἄς δείξη = ἄλλ' οὗτος εἰς δέον λέγει, ὅς ἂν δείξη) ποία [κατὰ τὸ εἶδος, δηλ. ὀπλίται, ἱππεῖς, ναῦται, πολῖται, ξένοι] πολεμικὴ παρασκευὴ καὶ πόση [κατ' ἀριθμὸν] καὶ πόθεν [τὰ χρήματα] πορισθεῖσα [δι' ὧν ἡ δύναμις θὰ παρασκευασθῆ] θὰ δυνηθῆ νὰ μείνῃ διαρκῶς (= διαμείναι), ἕως ὅτου ἡμεῖς ἢ συμβιβασθέντες (ἢ : διὰ φιλικῆς ὁδοῦ = πεισθέντες) καταπαύσωμεν τὸν γνωστὸν [κατὰ τοῦ Φιλίππου] πόλεμον ἢ νικήσωμεν τοὺς ἐχθρούς. Διότι τοιοῦτοτρόπως (ἐὰν δηλ. ἠθέλομεν πορισθῆ δύναμιν, ἣτις θὰ δυνηθῆ νὰ διαμείνῃ ἕως ὅτου κλ.) δὲν ἠθέλομεν κακοπαθεῖ πλέον (: ἠθέλομεν ἀπαλλαγῆ πλέον τῶν κακῶν τοῦ πολέμου) ἐν τῷ μέλλοντι (= τοῦ λοιποῦ· νοητέον χρόνου). Νομίζω λοιπὸν ἐγὼ ὅτι δύναμαι νὰ προτείνω ταῦτα (δηλ. παρασκευὴ πόση καὶ πόθεν κλ.) χωρὶς νὰ ἐμποδίζω, ἐὰν ἄλλος τις ὑπισχεῖται [ὅτι δύναται νὰ σᾶς προτείνῃ] καλύτερόν τι (= τι). Λοιπὸν ἢ μὲν ὑπόσχεσίς μου (ὅτι δηλ. δύναμαι νὰ προτείνω ταῦτα, δι' ὧν ἡ συμβιβασθέντες θὰ καταπαύσωμεν τὸν πόλεμον ἢ τοὺς ἐχθρούς θὰ καταπολεμήσωμεν) τόσον μεγάλη [εἶναι] ἢ δὲ ἀνάπτειξίς τῶν ὑποσχέσεών μου (= τὸ δὲ πρᾶγμα) θὰ δείξη (= τὸν ἔλεγχον δώσει) εὐθύς (= ἤδη) [ἐὰν ἡ ὑπόσχεσίς μου εἶναι ἀληθὴς ἢ ψευδής], κριταὶ δὲ [περὶ ταύτης] θὰ εἰσθε σεῖς.

§ 16. Πρῶτον μὲν λοιπὸν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, προτείνω (= φημί) ὅτι πρέπει νὰ ἔχητε ἐτοιμοὺς πρὸς ἀπόπλουν (διорίζοντες τοὺς πρὸς τοῦτο τριηράρχους) (= παρασκευάσασθαι) πενήκοντα τριήρεις, δεύτερον (= εἶτα) [προτείνω ὅτι πρέπει] σεῖς οἱ ἴδιοι νὰ σκέπησθαι οὕτω (= αὐτοὺς οὕτω τὰς γνώμας

ἔχειν), *ὅτι δηλ.* ἐὰν παρουσιάζηται ἀνάγκη τις, *πρέπει νὰ πλεύσῃτε* (= ὦ. πλευστέον [ἔστι], ἀποῦ σεις οἱ ἴδιοι [καὶ ὄχι μισθοφόροι] ἐμβῆτε εἰς ταύτας. *Τρίτων δὲ* (= πρὸς δὲ τούτοις) *προτρέπω νὰ προετοιμάσῃτε* (= εὐτρεπίσαι = παρασκευάσασθαι) διὰ τοὺς ἡμίσεις ἐκ τῶν ἱππέων (δηλ. διὰ τοὺς 500, καθ' ὅσον ὄλος ἀριθμὸς τούτων ἀνήρχετο εἰς χίλους, ἑκατὸν ἕξ ἐκάστης φυλῆς) ἱππαγωγὸς τριήρεις καὶ ἱκανὰ *φορητὰ πλοῖα* (= πλοῖα).

§ 17. *Οὗτος μὲν ὁ στόλος* (= ταῦτα μὲν [τὰ πλοῖα]) *νομίζω ὅτι πρέπει νὰ ὑπάρχη διὰ νὰ ἐμποδίξῃ ταύτας* [ἄς ὄλοι γνωρίζητε] *τὰς ἐξαίφνης [γιννομένας] ἐκστρατείας αὐτοῦ* (= ἐπὶ τὰς ἐξαίφνης ταύτας αὐτοῦ στρατείας) ἐκ τῆς ἰδίας αὐτοῦ χώρας εἰς Θερμοπύλας [κατὰ τὸ 352 π. Χ.] καὶ εἰς [Θορράκην] Χερσόνησον [κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος, δηλ. τῷ 352 π. Χ.] καὶ εἰς Ὀλυνθον [κατὰ τὸ 351 π. Χ.] καὶ ὅπου [ἀλλαχοῦ] θέλει· διότι *πρέπει νὰ ἐμβάλῃτε σεις εἰς τὸν νοῦν ἐκείνου* (ἧ: νὰ κάμητε σεις ἐκεῖνον νὰ σκεφθῇ = παραστήσαι [ὑμᾶς] ἐκεῖνον ἐν τῇ γνώμῃ) τοῦτο, ὅτι δηλ. ὑμεῖς, *ἀποβαλόντες καὶ ἐγκαταλιπόντες ταύτην τὴν ὑπερβολικὴν ἀμελείαν* (= ἐκ τῆς ἀμελείας ταύτης τῆς ἀγαν), *ἴσως ἠθέλετε ἐκστρατεύσει* (= ἴσως ἂν ὀρμήσαίτε) [κατὰ τοῦ Φιλίππου, καθὼς [ἐξεστρατεύσατε (= ὀρμήσατε) τῷ 357 π. Χ. ὑπὸ τὸν Τιμόθεον, στρατηγὸν] εἰς Εὐβοίαν, καὶ [καθὼς] πρότερόν ποτε (δηλ. τῷ 395 π. Χ.) λέγονσι, [διότι ἐγὼ δὲν ἤμην γεννημένος] [ἐξεστρατεύσατε] εἰς Ἀλίαριον καὶ τελευταῖον πρὸ ὀλίγου [τῷ 352 π. Χ.] εἰς Θερμοπύλας.

§ 18. *Τοῦτο* (ἧ: ἡ τοιαύτη δηλ. προετοιμασία, τὴν ὁποῖαν σᾶς προτείνω) *δὲν εἶναι βεβαίως* (= τοι) *καθ' ὀλοκληρίαν ἄξιον περιφρονήσεως, καὶ ἐν περιπτώσει καθ' ἣν δὲν ἠθέλετε κάμει αὐτὸ τοῦτο* (= οὐδ' εἰ μὴ ποιήσαιτ' αὐτὸ τοῦτο) [δηλ. νὰ ἐκστρατεύσῃτε κατ' αὐτοῦ], καθὼς ἐγὼ τοῦλάχιστον προτείνω ὅτι *πρέπει [σεῖς νὰ κάμητε]* [ταῦτα νομίζω ὅτι πρέπει νὰ ὑπάρχωσι (= ταῦτα οἶμαι δεῖν ὑπάρχειν)], *ἵνα ἢ ἀπὸ τὸν φόβον του* (= διὰ τὸν φόβον), *ἐπειδὴ γνωρίζει, ὅτι σεις εἰσθε παρεσκευασμένοι* (= εὐτρεπεῖς ὑμᾶς [ἔντος]) — διότι θὰ μάθῃ ἀκριβῶς

ἐκεῖνος [τὴν παρασκευὴν σας], διότι ὑπάρχουσιν [οἱ ἐδῶ ἐν Ἀθῆναις Φιλιππίζοντες, ὡς ὁ Φιλοκράτης, ὁ Φρύων, ὁ Ἀριστόδημος, ὁ Νεοπτόλεμος, ὁ Κτησιφῶν καὶ ἄλλοι], ὑπάρχουσιν οἱ ἀγαγέλοντες εἰς ἐκεῖνον [τὰ νέα] ἐξ ἡμῶν τῶν ἰδίων περισσότεροι παρ' ὅσον ἔπρεπε [να εἶναι] — ἤσυχάσῃ (= ἡσυχίαν ἔχη) ἢ [ἵνα] ἀδιαφορήσας διὰ τὴν προετοιμασίαν σας (= ἢ παριδὼν ταῦτα) καταληφθῆ (= ληφθῆ) ἀπροφύλακτος, διότι οὐδὲν [θα] εἶναι ἐμπόδιον εἰς σᾶς να πλέητε ἐναντίον τῆς χώρας ἐκείνου, ἐὰν [ὁ Φίλιππος] δώσῃ εὐκαιρίαν [πρὸς τοῦτο].

§ 19. Ταῦτα μὲν εἶναι ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα λέγω ὅτι πρέπει ὑπὸ πάντων ἡμῶν να ἔχωσιν ἀποφασισθῆ (= δεδοχθαι) καὶ νομίζω ὅτι πρέπει (= προσήκειν) να ἔχωσι παρασκευασθῆ· ἀλλὰ πρὸ τούτων (ἦτοι πρὸ τῆς παρασκευῆς τοῦ στόλου) λέγω, ὅ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι πρέπει σεῖς να προετοιμάσῃτε [περικλήν] τινα δύναμιν, ἵνα αὐτῇ (= ἢ) διαρκῶς πολεμῆ καὶ κακοποιῆ (: βλάβῃ) ἐκεῖνον (δηλ. τὴν χώραν ἐκείνου). Ἄς μὴ μοῦ λέγῃ (= μή μοι [λεγέτω]) τις δέκα χιλιάδας, μηδὲ εἴκοσι χιλιάδας μισθοφόρους (= ξένους), μηδὲ τὰς ἐν ἐπιστολαῖς [πρὸς τοὺς στρατηγούς μόνον] γραφομένας ταύτας — τὰς γνωστὰς δηλ. εἰς ὑμᾶς — δυνάμεις, ἀλλὰ [λέγω ὅτι] πρέπει να προετοιμάσῃτε δύναμιν, ἥτις [πραγματι] θα ἀνήκῃ εἰς τὴν πόλιν (= τῆς πόλεως ἔσται δηλ. οἱ στρατιῶται αὐτῆς θα μάχωνται ὑπὲρ τοῦ συμφέροντος τῆς πόλεως καὶ οὐχὶ ὑπὲρ τοῦ ἰδικοῦ των ὡς ἔπραττον οἱ μισθοφόροι) καὶ [ἦτις] ἐὰν σεῖς ἐκλέξῃτε (= χειροτονήσῃτε) εἷτε (= κᾶν) ἕνα, εἷτε (= κᾶν) περισσοτέρους, εἷτε (= κᾶν) τὸν δεῖνα, εἷτε (= κᾶν) οἰονόθηποιε ἄλλον (= ὄντινοῦν) στρατηγόν, θα θλακούσῃ (= πείσεται) εἰς τοῦτον καὶ θα τὸν ἀκολουθῆ. Καὶ σιτηρέσιον (= τροφήν) [δὲ] εἰς ταύτην (τὴν δύναμιν δηλ.) προτείνω να προμηθεύσῃτε.

§ 20. Ποῖον δὲ εἶδος θα εἶναι αὐτῇ ἢ [περικλή] δύναμις καὶ πόση [κατὰ τὸν ἀριθμὸν] καὶ πόθεν (δηλ. διὰ τινων χρηματικῶν μέσων) θα ἔχη τὸ σιτηρέσιον (= τὴν τροφήν) καὶ πῶς θα ἔχη τὴν θέλησιν να πράττῃ ταῦτα (δηλ. να ἀνήκῃ εἰς τὴν πόλιν καὶ

νὰ ὑπακούῃ εἰς τὸν στρατηγόν) ; [Ταῦτα] ἐγὼ θὰ σᾶς ὑποδείξω [=φράσω] διαπραγματευόμενος (=διεξεῶν) ἐν ἑκαστον (= καθ' ἑκαστον) ἐκ τούτων χωριστὰ (=χωρὶς). Προτείνω μὲν μισθοφόρους στρατιώτας—καὶ [προσέχετε (=σκοπεῖτε)] πῶς νὰ μὴ κάμητε ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον πολλὰκις ἐβλαψεν ὑμᾶς· δηλ' ἐνῶ νομίζετε ὅτι ὅλα εἶναι κατώτερα (=ἐλάττω) παρ' ὅσον ἔπρεπε (=τοῦ δέοντος) καὶ ἐνῶ ἐγκρίνετε (=αἰρούμενοι) τὰ μέγιστα ἐν τοῖς ψηφίσμασιν, ὅταν ἔλθῃτε ἐν αὐτῇ τῇ πράξει [ἥτοι ἐν τῇ ἐκτελέσει τῶν ψηφισμάτων σας=ἐπὶ τῷ πράττειν] δὲν ἐκτελεῖται καὶ τὰ μικρὰ ἀλλὰ ἀφοῦ ἐκτελέσητε τὰ μικρὰ καὶ προμηθεύσητε [σιτηρέσιον], προσθέτετε εἰς ταῦτα [τὰ μικρὰ] (=τούτοις), ἂν ταῦτα φαίνονται ὅτι εἶναι κατώτερα [τοῦ δέοντος].

§ 21. Λοιπὸν προτείνω ἐν συνόλῳ (=τοὺς πάντας) δισχιλίους [πεζοὺς] στρατιώτας, λέγω δέ, ὅτι πρέπει οἱ πεντακόσιοι ἐκ τούτων [τῶν στρατιωτῶν] νὰ εἶναι [πολιταὶ] Ἀθηναῖοι, ἐκστρατεύοντες (=στρατευσόμενοι) ἐξ οἰασθήποτε (=ἐξ ἧς ἂν τινος) ἡλικίας φαίνεται εἰς σᾶς ὅτι εἶναι καλὸν (=καλῶς ἔχειν) ἐπὶ ὄρισμένον χρόνον(=χρόνον τακτὸν) καὶ νὰ μὴ εἶναι τοῦτοτοδία· στημα μακρὸν, ὅλλ' ὅσον φαίνεται εἰς σᾶς ὅτι εἶναι καλὸν(ὅτι συμφέρει) καὶ διαδοχικῶς(=ἐκ διαδοχῆς)· οἱ δὲ λοιποὶ[στρατιῶται] (=τοὺς δ' ἄλλους ἢ τοὺς οἱ χίλιοι πεντακόσιοι) προτείνω νὰ εἶναι, μισθοφόροι. Καὶ μετὰ τούτων [προτείνω νὰ εἶναι] διακόσιοι ἵππεῖς καὶ ἐκ τούτων πενήκοντα Ἀθηναῖοι τοῦλάχιστον, ἐκστρατεύοντες κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, καθὼς [ἐκστρατεύουσι] καὶ οἱ πεζοὶ στρατιῶται· καὶ ἵππαιγωγὰ πλοῖα πρὸς μεταφορὰν τούτων (=τούτοις) [προτείνω (=κελεύω)].

§ 22. Καὶ ταῦτα μὲν ἂν γίνωσιν οὕτω (ἢ : ἔστω=εἶεν) καὶ τί [ἄλλο] πρὸς τούτους [προτείνω]; [Προτείνω νὰ προετοιμάσητε] δέκα ταχυπλόους τριήρεις· διότι ἔχομεν ἀνάγκην ἡμεῖς [ὄχι μόνον ἵππαιγωγῶν, ἀλλὰ] καὶ ταχυπλόων τριήρων (δηλ. καταλλήλων πρὸς ναυμαχίαν), ἐπειδὴ ἐκεῖνος [ὁ Φίλιππος] ἔχει ναυικόν, ἵνα ἡ δύναμις [τῶν πεζῶν] πλὴν ἀσφαλῶς. Πόθεν λοιπὸν θὰ ἐξευρεθῇ τὸ σιτηρέσιον διὰ τούτους ; Ἐγὼ καὶ τοῦτο θὰ

[σᾶς] εἶπω καὶ θὰ [σᾶς] ὑποδείξω, ἀφοῦ [προηγουμένως] σᾶς ἐξηγήσω (=ἐπειδὴν διδάξω), διατὶ (=διότι) νομίζω ὅτι τόσῳ μικρᾷ (=τηλικαύτην) δύναμις εἶναι ἀρκετὴ (=ἀποκρῆν) καὶ [διατὶ] προτείνω οἱ ἐκστρατεύοντες μετὰ τῶν μισθοφόρων (=τοὺς στρατευομένους) νὰ εἶναι πολῖται [Ἀθηναῖοι].

§ 23. Ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, [νομίζω ὅτι] τόσῳ μὲν μικρᾷ δύναμις [εἶναι ἀρκετὴ (=οἶμαι μὲν ἀποκρῆν τοσαύτην δύναμιν)], διὰ τοῦτο, διότι (=διὰ ταῦτα, ὅτι) δὲν εἶναι δυνατὸν εἰς ἡμᾶς (: δὲν δυνάμεθα ἡμεῖς = οὐκ ἔνι = οὐκ ἔνεστι + ἡμῖν) ἐν τῇ παρούσῃ περιστάσει (=νῦν) νὰ παρασκευάσωμεν δύναμιν, ἣτις θὰ δυνηθῆ νὰ ἀντιπαραταχθῆ πρὸς τὴν δύναμιν ἐκείνου (τοῦ Φιλίππου) (=τὴν ἐκείῳ = τὴν τῇ ἐκείνου δυνάμει + παραταξαμένην), ἀλλ' εἶναι ἀνάγκη ληστρικῶς (: κρυφίως) νὰ πολεμῶμεν (=ληστεύειν), καὶ τοῦτον τὸν τρόπον (τὸν ληστρικὸν δηλ.) τοῦ πολέμου νὰ μεταχειρίζομεθα κατ' ἀρχάς (=τὴν πρώτην): δὲν πρέπει λοιπὸν αὕτη (ἡ δύναμις) νὰ εἶναι ὑπερογκος (ἦτοι νὰ ὑπερβαίνη τὰς χρηματικὰς δυνάμεις μας) διότι δὲν ὑπάρχει [πρὸς συντήρησιν αὐτῆς] μισθὸς καὶ σιτηρέσιον—οὐδὲ νὰ εἶναι ὄλως διόλου μικρᾷ (=ταπεινῇ). Προτείνω δὲ νὰ παρευρίσκωνται καὶ νὰ συμπλέωσι [μετὰ τῶν μισθοφόρων] πολῖται (Ἀθηναῖοι) διὰ τοῦτο, διότι (=ὅτι) ἔχω ἀκούσει (=ἀκούω), ὅτι καὶ πρότερόν ποτε (δηλ. κατὰ τὸν Κορινθιακὸν πόλεμον 395—387 π. Χ.) ἡ πόλις ἔτρεφε (: συντηρεῖ) ἐν τῇ Κορίνθῳ μισθοφορικὸν στρατεύμα (=ξενικόν), τοῦ ὁποίου ἀρχηγὸς (στρατηγὸς) ἦτο ὁ Πολύστρατος καὶ ὁ Ἰφικράτης καὶ ὁ Χαβρίας καὶ μερικοὶ ἄλλοι, [ὡς ὁ Καλλίας, Φιλοκράτης, Στάβρωξ] καὶ οὗτοι σεις οἱ ἴδιοι ἐξεστρατεύετε μετὰ τούτου τοῦ μισθοφορικοῦ στρατεύματος (=καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς συστρατεύεσθαι).

§ 24. Καὶ γνωρίζω ἐξ ἀκοῆς (=οἶδα ἀκούων) ὅτι οὗτοι οἱ μισθοφόροι παρατασσόμενοι (=φανερῶς πολεμοῦντες μετ' ὑμῶν ἐνίκων τοὺς [ἀητήτους] Λακεδαιμονίους [ἐν Λεχαίῳ, λιμένι τῆς Κορίνθου, τῷ 392 π. Χ. ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Ἰφικράτους], καὶ σεις [παρατασσόμενοι] μετ' ἐκείνων [ἐνικάτε αὐ-

τούς]. Ἄφ' οὗτου (=ἐξ οὗ [χρόνου]) δὲ τὰ μισθοφορικὰ στρατεύματα μόνα των (=αὐτὰ καθ' ἑαυτά· ἄνευ δηλ. πολιτῶν Ἀθηναίων) ἐκστρατεύουσι δι' ὑμᾶς (=ὑμῖν) βλάπτουσι (=νικᾷ) τοὺς φίλους [δι' ἀρπαγῶν, λεηλασιῶν κλ.] καὶ τοὺς συμμάχους ὑμῶν, οἱ δὲ ἐχθροὶ ἡμῶν (Θηβαῖοι, Χίοι, Ῥόδιοι καὶ δὴ ὁ Φίλιππος) ἔχουσι γίνεαι ἰσχυρότεροι (=μύζους) παρ' ὅσον ἔπρεπε (τοῦ δέοντος). Καὶ ἀφοῦ [τὰ ξενικὰ ταῦτα στρατεύματα] ῥίψωσιν ἐπιπολιτίως ἔν βλέμμα (=καὶ παρακύψαντα) εἰς τὸν πόλεμον, τὸν ὁποῖον διεξάγει ἡ πόλις [καὶ κατὰ τοῦ Φιλίππου καὶ τῶν ἀποστάντων συμμάχων] ταχέως (=δίχεται) πλέουσι (=πλέοντα) [τὰ μισθοφορικὰ ταῦτα στρατεύματα] πρὸς τὸν [ἀποστατήσαντα ἀπὸ τοῦ βασιλέως σατραπῆν] Ἀρτώβαζον καὶ εἰς οἰονδήποτε ἄλλο μέρος (=πανταχοῖ) [παρὰ ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν], ὁ δὲ στρατηγὸς ἀκολουθεῖ [τὰ μισθοφορικὰ στρατεύματα, ἐν ᾧ ἔπρεπε νὰ ἡγήται]. Δικαίως (=εἰκότως) διότι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἄρχη τις χωρὶς νὰ διδῆ μισθὸν [εἰς τὰ στρατεύματά του].

§ 25. Τί λοιπὸν [σᾶς] προτρέπω [νῶ κάμητε]; [Σᾶς προτρέπω (=κελεύω)] νὰ ἀφαιρέσητε τὰς προφάσεις (: τὰς δικαιολογίας) καὶ τοῦ στρατηγοῦ καὶ τῶν στρατιωτῶν, ἀφοῦ προμηθεύσητε μισθὸν [εἰς αὐτοὺς] καὶ ἀφοῦ τοποθετήσητε πλησίον αὐτῶν (=παρακαταστήσαντας) στρατιώτας ἰδικούς σας (Ἀθηναίους) ὡς ἐπόπτας (: μάρτυρας) τῶν ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ πραττομένων (ἢ : τῶν πράξεων τοῦ στρατηγοῦ=τῶν στρατηγουμένων), διότι τώρα (:σήμερον) βεβαίως εἶναι γελοῖον πρᾶγμα (=γέλωσ ἔστι) ὁ τρόπος κατὰ τὸν ὁποῖον (ἢ: ὅπως=ὡς) μεταχειριζόμεθα τὰ πράγματα (: φροντίζομεν περὶ τῶν πολεμικῶν πραγμάτων). Διότι εἴαν τις [ξένος] ἤθελεν ἐρωτήσῃ ὑμᾶς «ἔχετε εἰρήνην, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι;» «Μὰ τὸν Δία» ἠθέλειτε εἶπει (=εἶποιτε ἄν): [«ἡμεῖς βεβαίως δὲν ἔχομεν εἰρήνην», ἀλλὰ πολεμοῦμεν κατὰ τοῦ Φιλίππου»].

§ 26. Ἀλλὰ δὲν ἐξελέγετε (=οὐκ ἐχειροτονεῖτε [κατ' ἔτος καὶ καθ' ὄλον τὸν μέχρι τοῦδε χρόνον καθ' ὃν ἐπολεμεῖτε πρὸς

Φίλιπτον ἀπὸ τοῦ 357 π. Χ.] ἕξ ὑμῶν τῶν ἰδίων δέκα ταξίαρχους (:διοικητὰς στρατιωτικῶν μονάδων) καὶ [δέκα] στρατηγούς καὶ [δέκα] φυλάρχους (:διοικητὰς τοῦ ἱππικοῦ) καὶ δύο ἱπάρχους (ἀνωτάτους ἀρχηγούς τοῦ ἱππικοῦ). Τί λοιπὸν κάμνουσιν οὗτοι [οἱ γαλονάδες]; Ἐκτός ἑνὸς ἀνδρός (στρατηγοῦ), τὸν ὁποῖον ἐκάστοτε ἠθέλετε ἀποστέλλει εἰς τὸν πόλεμον, οἱ λοιποὶ προπορεύονται τῶν [πανηγυρικῶν] πομπῶν (=τὰς πομπὰς πέμπουσιν) μετὰ τῶν [δέκα] διοργανωτῶν τῶν ἑορτῶν (=ἱεροποιῶν) πρὸς εὐχαρισίην σας (=ὑμῖν). διότι καθὼς [οἱ χοροπλάθιοι] οἱ κατασκευάζοντες (=οἱ πλάττοντες) τοὺς πηλίνους [ταξίαρχους καὶ λοιποὺς ἄρχοντας, κατασκευάζουσιν αὐτοὺς καὶ ἐκθέτουσιν διὰ πώλησιν εἰς τὴν ἀγορὰν ὅχι πρὸς ὠφέλιμόν τινα χρῆσιν, ἀλλὰ πρὸς παιδιὰν τῶν παίδων, τοιοντοτρόπως καὶ σεις] ἐκλέγετε τοὺς ταξίαρχους καὶ τοὺς φυλάρχους διὰ τὴν ἀγορὰν (=εἰς τὴν ἀγορὰν ἦτοι: ἵνα προπορεύωνται τῶν ἐν τῇ ἀγορᾷ τελουμένων πομπῶν) καὶ ὅχι διὰ τὸν πόλεμον.

§ 27. Δοιοπὸν δὲν ἔπρεπε νὰ εἶναι (ἧ: ἐκλέγονται) (=οὐ γὰρ ἔχρην εἶναι) οἱ ταξίαρχοι ἕξ ὑμῶν, ὁ ἱππαρχος ἕξ ὑμῶν καὶ ἐν γένει οἱ ἄρχοντες [να εἶναι] ἰδιοὶ σας, ἵνα ἦτο πράγματι (=ὡς ἀληθῶς) ἡ δύναμις τῆς πόλεως (ἧ: ἵνα ἡ στρατιωτικὴ δύναμις πράγματι ἐξηρητάτο ἐκ τῆς πόλεως); Ἄλλ' εἰς μὲν τὴν Λῆμνον πρέπει νὰ πλέῃ ὁ ἱππαρχος [ὁ ἐκλεγόμενος] ἕξ ὑμῶν τῶν ἰδίων (=παρ' ὑμῶν), τῶν δὲ ἀγωνιζομένων ὑπὲρ τῶν κτήσεων (=ὑπὲρ τῶν κτημάτων) τῆς πόλεως νὰ εἶναι ἱππαρχος ὁ [ξένος] Μενέλαος [καὶ οὐχὶ ὁ παρ' ὑμῶν ἱππαρχος; Καὶ δὲν λέγω ταῦτα κατηγορῶν τὸν ἄνδρα τοῦτον, ἀλλ' ἔπρεπεν οὕτως νὰ ἔχη ἐκλεχθῆ] (=χειροτονημένον εἶναι=χειροτονησθαι) ὑφ' ὑμῶν, ὅστις δῆποτε καὶ ἂν εἶναι.

§ 28. Ἴσως δὲ νομίζετε ὅτι ταῦτα μὲν λέγονται ὀρθῶς, τὸ δὲ [ζήτημα] τῶν χρημάτων, δηλ. πόσα θὰ εἶναι [τὰ χρήματα] καὶ πόθεν θὰ ἐξοικονομηθῶσιν (=ἔσται) [ταῦτα], ἐπιθυμεῖτε (:ἀναμένετε=ποθεῖτε) πρὸ πάντων (=μάλιστα) νὰ ἀκούσητε. Τοῦτο παρευθὺς (=δὴ) [ὅπως σεις ἐπιθυμεῖτε] καὶ θὰ δια-
 Ἱ.Θ. Ρώσση—Σχολ. Δημόσθενους κατὰ Φίλιππου Α΄ 3

πραγματευθῶ ἐγὼ (=περαίνω=περανῶ). Λοιπὸν 1) ὡς πρὸς τὰ χρήματα [σᾶς λέγω τὰ ἐξῆς]: *ὑπολογίζεται* (=ἔστι) μὲν ἢ *διατροφῇ* (: συντήρησις=τροφῇ), μόνον τὸ σιτηρέσιον διὰ τὴν δύναμιν ταύτην [τὴν ὁποίαν σᾶς προτέμνω] ἐνεθήκοντα *τάλαντα καὶ προσέτι ὀλίγον ἀκόμη* (=καὶ μικρὸν τι πρὸς· δηλ. καὶ δύο τάλαντα, δηλ. εἴκοσι μνᾶς *δι' ἕκαστον πλοῦτον* (=εἰς τὴν ναῦν) κατὰ μῆνα· 2) διὰ δὲ τοὺς δισχιλίους στρατιώτας, *ἀλλὰ τόσα* (=τοσαῦτα ἕτερα) [τάλαντα, δηλ. τεσσαράκοντα], ἵνα *ἕκαστος στρατιώτης* (=ὁ στρατιώτης) λαμβάνῃ ὡς σιτηρέσιον δέκα δραχμᾶς κατὰ μῆνα· 3) διὰ δὲ τοὺς ἵππεῖς, *οἱ ὅποιοι ἀνέρχονται* (=οὔσι) εἰς διακοσίους, ἕαν ἕκαστος [ἐξ αὐτῶν] λαμβάνῃ τριάκοντα δραχμᾶς κατὰ μῆνα, [*ὑπολογίζεται τὸ σιτηρέσιον αὐτῶν*] δώδεκα τάλαντα.

§ 29. Ἐὰν δέ τις [ἐξ ὑμῶν] νομίζει ὅτι [τὸ] νὰ ἔχωσιν οἱ στρατιῶται (= [τὸ] ὑπάρχειν τοῖς στρατενομένοις) σιτηρέσιον [μόνον] *εἶναι μικρὸν βοήθημα* (=μικρὰν ἀφορμὴν εἶναι) *δὲν κρίνει* (=οὐκ ἔγνωκεν) ὀρθῶς [τὰ πράγματα]: διότι ἐγὼ γνωρίζω *καλῶς* (=σαφῶς), ὅτι *ἂν γίνῃ τοῦτο* (δηλ. ἂν οἱ στρατιῶται ἔχωσι τὸ σιτηρέσιον), τὰ λοιπὰ (δηλ. τὸν κυρίως μισθὸν) *θὰ ἐξοικονομῇ* (=προσποριεῖ) ὁ ἴδιος ὁ στρατὸς ἀπὸ τὰ *λάφυρα τοῦ πολέμου* (=ἐκ τοῦ πολέμου), χωρὶς νὰ ἀδικῇ κανένα ἐκ τῶν Ἑλλήνων, καὶ τῶν συμμάχων, ὥστε νὰ ἔχη τὸν *πλήρη* (=ἐντελῆ) *μισθὸν* (δηλ. τὸ σιτηρέσιον καὶ τὸν κυρίως μισθόν). [Καὶ] ἐγὼ [εἶμαι] *ἔτοιμος πλέων μετὰ τῶν στρατιωτῶν μας* (=συμπλέων) ὡς *ἐθελοντῆς* (: ἐκουσίως=ἐθελοντῆς) νὰ πάσχω *ὁ,τιδήποτε* (=ὅτιοῦν), ἕαν ταῦτα [τὰ ὅποια λέγω] δὲν ἔχουσιν οὔτω πως [ὅπως δηλ. σᾶς προτείνω]. Πόθεν λοιπὸν *θὰ ἐξοικονομηθῶσι τὰ χρήματα* (= [ἔσται] ὁ πόρος τῶν χρημάτων), δι' ἐκεῖνα τὰ ὅποια προτείνω νὰ γίνωσιν παρ' ὑμῶν, τοῦτο παρευθὺς θὰ σᾶς εἴπω.

ΠΟΡΟΥ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ

[Ὁ περὶ χρηματικῶν πόρων ὑπολογισμὸς τοῦ Δημοσθένους ἀναγνώθεις ὑπὸ τοῦ γραμματέως δὲν συμπεριελήφθη ἐν τῷ παρόντι λόγῳ].

§ 30. Ταῦτα μὲν εἶναι, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, [τὰ χρήματα], τὰ ὅποια ἡμεῖς (δηλ. ἐγὼ καὶ ὁ λογιστικὸς ὑπάλληλος) ἔχομεν δυνηθῆναι νὰ ἐξεύρωμεν. Ὅταν δὲν *θέειτε εἰς ψηφοφορίαν* (= ἐπιχειροτονεῖτε) τὰς [τῶν ῥητόρων] γνώμας (προτάσεις), *ψηφίσατε* (= χειροτονήσατε = χειροτονήσατε, προστακτ.) ἐκεῖνα τὰ ὅποια ἤθελον σὰς ἀρέσκει, ἵνα μὴ μόνον πολεμήτε τὸν Φίλιππον [διὰ τῶν δυνάμεων τῶν ἀναγραφομένων] ἐν τοῖς ψηφίσμασι καὶ ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν ἔργων.

§ 31. *Φαίνεσθε δὲ εἰς ἐμὲ* (ἢ : ἐγὼ δὲ νομίζω), *ὅτι σεῖς καλύτερον ἠθέλετε ἀποφασίσαι* (=βουλεύσασθαι ἂν) περὶ τοῦ πολέμου καὶ περὶ ὅλης τῆς προλαρασκευῆς ὑμῶν, *ἐὰν ἠθέλετε λάβει ὑπ' ὄψει* (=εἰ ἐνθυμηθείτε) καὶ *ἠθέλετε συλλογισθῆναι* (=καὶ λογίσασθε), ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, *τὴν γεωγραφικὴν θέσιν* (= τὸν τόπον) τῆς χώρας (δηλ. τῆς Μακεδονίας), καθ' ἧς *διεξάγετε τὸν πόλεμον, ὅτι ὁ Φίλιππος φέρει εἰς πέρας* (: *κατορθώνει* (: διαπράττεται) τὰς περισσοτέρας ἐπιχειρήσεις του (=τὰ πολλὰ) διὰ τῆς βοηθείας τῶν [καταλλήλων] ἀνέμων (δηλ. τῶν ἐτησίων=τοῖς πνεύμασι) καὶ τῶν [καταλλήλων] ἐποχῶν τοῦ ἔτους (δηλ. τοῦ χειμῶνος) προλαμβάνων [αὐτούς, δηλ. τοὺς ἀνέμους, καὶ τὰς ἐποχὰς τοῦ ἔτους], καὶ [ὅτι] *κάμνει τὰς πολεμικὰς του ἐπιχειρήσεις* (=ἐπιχειρεῖ), *ἀφοῦ περιμεῖνῃ* (=φυλάξας) τοὺς ἐτησίους ἀνέμους ἢ τὰς τρικυμίας τοῦ χειμῶνος, *ὁπότε* (=ἡνίκα) ἡμεῖς δὲν δυνάμεθα κατὰ τὴν γνώμην του νὰ πλεύσωμεν ἐκεῖ (δηλ. εἰς τὴν Μακεδονίαν).

§ 32 Πρέπει λοιπὸν ἡμεῖς, *ἔχοντες ὑπ' ὄψιν* (=ἐνθυμουμένους) ταῦτα, νὰ μὴ πολεμῶμεν δι' *ἐπικουρικῶν στρατευμάτων* [ταχέως συνειλεγμένων] (=βοηθείας)—διότι [τότε] θὰ καθυ-

στερωόμεν εἰς ὄλα (δηλ. δὲν θὰ δυνάμεθα νὰ ἐπωφελώμεθα παρουσιαζομένην τινὰ εὐκαιρίαν) —, ἀλλὰ [νὰ πολεμῶμεν] διὰ διαρκοῦς προπαρασκευῆς καὶ [μονίμου] δυνάμεως (=καὶ [συνεχεῖ] δυνάμει). Δύνασθε δὲ σεῖς (=ὑπάρχει = ἔξεστι + δ' ὑμῖν) νὰ ἔχητε μὲν ὡς τόπον διαχειμάσεως (=χειμαδίῳ μὲν χρῆσθαι) διὰ ταύτην τὴν [στρατιωτικὴν] δύναμιν τὴν Δῆμνον καὶ τὴν Θάσον καὶ τὴν Σκίαθον καὶ τὰς ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ (δηλ. ἐν τῷ Αἰγαίῳ πελάγει) [εὐρισκομένας] νήσους (δηλ. τὴν Ἴμβρον, Σκῦρον, Πεπάρηθον κλ.), ἐν ταῖς ὁποῖαις (=ἐν αἷς) καὶ λιμένες καὶ σῖτος καὶ ὄλα ὑπάρχουσιν, ὅσα εἶναι ἀνάγκη (=χρῆ) [νὰ ἔχη (=ὑπάρχειν)] στρατός τις, κατὰ δὲ τὴν κατάλληλον ἐποχὴν (= ὥραν) τοῦ ἔτους (δηλ. κατὰ τὴν ἀνοιξιν), ὅτε [εἶναι] εὐκόλον νὰ προσεγγίσῃ [ἢ δύναμις] (= νὰ ἀποβιβασθῆ) καὶ εἰς τὴν ξηρὰν (= γενέσθαι καὶ πρὸς τῆ γῆ) καὶ [ἔτε] οἱ ἄνεμοι εἶναι ἀσφαλεῖς (: ἀκίνδυνοι), εὐκόλως (= ὀφθίως) [αὕτη ἢ δύναμις ἢ παραχειμάσασα εἰς ἐκείνους τοὺς τόπους] θὰ παραμείνῃ εἰς αὐτὴν τὴν χώραν (=ἔσται πρὸς αὐτῇ τῇ χώρᾳ, [τοῦ Φιλίππου] καὶ εἰς τὰ στόμια τῶν ἐμπορικῶν λιμένων αὐτῆς, [ἵνα δηλ. ἐξερχομένη εἰς τὴν ξηρὰν λεηλατῆ, καὶ τὰς ναῦς τὰς εἰς τοὺς λιμένας εἰσερχομένας ἢ ἐξερχομένας ἐξ αὐτῶν διαρπάξῃ καὶ τοιοῦτοτρόπως βλάβῃ τὸν Φίλιππον καὶ τροφᾶς παρασκευάζῃ εἰς ἑαυτήν].

§ 33. Πῶς μὲν λοιπὸν θὰ μεταχειρισθῆ (= ἃ μὲν οὖν ταρήσει) τὴν δύναμιν ταύτην καὶ πότε [θὰ τὴν μεταχειρισθῆ] θὰ σκεφθῆ (: ἀποφασίσῃ=βουλευέσεται) ἐν τῇ καταλλήλῳ περιστάσει (= παρὰ τὸν καιρὸν) ὁ διορισθῆς (= ὁ καταστάς) ὑφ' ὑμῶν στρατηγός εἰς ταῦτα (ἢ : ἐκεῖνος ὅστις θέλει διορισθῆ ὑφ' ὑμῶν κύριος τοῦ ἔργου τούτου). Ποῖα δὲ πρέπει σεῖς νὰ πράξητε (= ἃ δὲ ὑπάρξαι δεῖ παρ' ὑμῶν), ταῦτα περιλαμβάνονται (= ταῦτα ἔστι) εἰς ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἐγὼ ἔχω προτείνει ἐγγράφως (= γέγραφα). Ἄν πρῶτον, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐξεύρητε τὰ χρήματα ταῦτα, περὶ τῶν ὁποίων [ἐν τοῖς ἀνωτέρῳ] ὠμίλησα (=λέγω), καὶ [ἂν] ἔπειτα (: δεύτερον), ἀφοῦ προετοι-

μάσητε τὰ ἄλλα, δηλαδὴ τοὺς στρατιώτας, τὰ πλοῖα, καὶ τοὺς ἱππεῖς, ὥστε νὰ εἶναι τέλεια (=ἐντελῆ), ὑποχρεώσητε (=κατακλείσητε) διὰ νόμου ὅλην τὴν δύναμιν ταύτην νὰ μένη ἐκεῖ ἐπὶ τοῦ πεδίου τοῦ πολέμου (=ἐπὶ τῷ πολέμῳ) διοριζόμενοι (=γιγνόμενοι) σεῖς οἱ ἴδιοι προμηθευταί (=πορισταί) καὶ ταμίαι τῶν χρημάτων (ἦτοι τῶν 92 τακάντων) ζητοῦντες δὲ παρὰ τοῦ στρατηγοῦ τὴν [ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζομένην] λογοδοσίαν τῶν στρατιωτικῶν αὐτοῦ πράξεων, [ΤΟΤΕ] θὰ παύσητε νὰ σκέπτησθε (=βουλευόμενοι) πάντοτε περὶ τῶν ἰδίων πραγμάτων καὶ νὰ μὴ κατορθώνητε τίποτε περισσότερον.

§ 34. Καὶ ἀκόμη ἐκτὸς τούτου πρῶτον μὲν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, θὰ ἀφαιρέσητε τὸν σπουδαιότατον ἐκ τῶν χρηματικῶν πόρων ἐκείνου (τοῦ Φιλίπου δηλ.) Ποῖος δὲ εἶναι οὗτος (ὁ σπουδαιότατος χρηματικὸς πόρος αὐτοῦ); Σᾶς πολεμεῖ οὗτος μὲ τὰ χρήματα τῶν ἰδικῶν σας συμμάχων λεηλατῶν (=ἄγων καὶ φέρων) τοὺς πλείοντας [χάριν ἐμπορίου] τὴν θάλασσαν. Ἐπειτα τί ἄλλο ἐκτὸς τούτου θὰ συμβῆ(=ἔπειτα τί πρὸς τούτῳ [γενήσεται]); Σεῖς οἱ ἴδιοι θὰ ἀπαλλαγῆτε (=αὐτοὶ ἔξω γενήσεσθε) ἀπὸ τοῦ νὰ κακοπαθῆτε (: βλάβησθε=τοῦ κακῶς πάσχειν) [ὑπ' αὐτοῦ] [καὶ] δὲν [θὰ συμβῆ ὥστε νὰ ἀπέλθῃ] καθὼς τὸν παρελθόντα χρόνον, κατὰ τὸν ὅποιον, οὗτος, ἀφοῦ ἔπλευσεν [τῷ 352 π. Χ.] εἰς τὴν Λῆμνον καὶ τὴν Ἴμβρον, ἀπῆλθεν (ᾤχετο) ἔχων ὡς αἰχμαλώτους τοὺς ἰδικούς σας συμπολίτας, [καὶ] ἀφοῦ συνέλαβε τὰ ἐκτὶ ἐν Γεραιτῷ ἠγκυροβολημένα πλοῖα [τὰ ἔτοιμα νὰ ἐκπλεύσωσιν εἰς Ἀθήνας] εἰσέπραξεν [ὡς λύτρα διὰ τὴν ἀπόδοσιν τῶν πλοίων] (=ἔξελεξε) ἀναρτίσματα (=ἀμύθητα) χρήματα, [καὶ] τελευταῖον ἀπεβιβάσθη εἰς τὸν Μαραθῶνα καὶ ἀπῆλθεν ἀπὸ τῆς χώρας ταύτης (δηλ. ἀπὸ τοῦ Μαραθῶνος) φέρων τὴν ἱεράν τριήρη [Πάραλον], ἐνῶ σεῖς (=ὅμιεις δέ) οὔτε δύνασθε (:ἔχετε τὴν δύναμιν) νὰ ἐμποδίζητε ταῦτα (δηλ. τὰς λεηλοσίας ταύτας τοῦ Φιλίπου) οὔτε νὰ στέλλητε βοήθειαν κατὰ τὸν χρόνον (=εἰς τοὺς χρόνους), κατὰ τὸν ὅποιον ἠθέλετε προσδιορίσει (=οὐ; ἂν προθῆσθε).

§ 35. Καὶ ὁμοῦ διατὶ ἄρα γε (=τί δήποτε), ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νομίζετε ὅτι ἢ μὲν ἑορτὴ τῶν Παναθηναίων καὶ ἢ [ἑορτὴ] τῶν Διονυσίων γίνεται πάντοτε κατὰ τὸν ὠρισμένον χρόνον (=τοῦ καθήκοντος χρόνου, εἴτε (=ἄντε) ἔμπειροι (=δεινοὶ) ἀναδειχθῶσι διὰ κλήρου (=λάχωσι) οἱ ἐπιμεληταὶ (διοργανωταὶ) ἀμφοτέρων τούτων τῶν ἑορτῶν, εἴτε ἄπειροι (=ιδιωταὶ), διὰ τὰς ὁποίας [ἑορτὰς] (=εἰς ἃ) τόσῳ πολλὰ χρήματα ἐξοδεύετε, ὅσα δι' οὐδέμιαν (=οὐδ' εἰς ἓνα) ἐκ τῶν ναυτικῶν ἀποστολῶν (=ἰποστολῶν) [καὶ αἱ ὁποῖαι ἑορταὶ ἀπαιτοῦσι] τόσον πολὺ πλῆθος ἀνθρώπων (δηλ. χορευτῶν, αὐλητῶν, χορηγῶν, γυμνασιαρχῶν κλ.), καὶ [τοσαύτην] παρασκευὴν (δηλ. πολυτελεῆ σκεύη, ἐσθῆτας κλ.) ὅσην δὲν γνωρίζω, ἂν ἀπαιτῆ ἄλλο τι ἐξ ὅλων τῶν πραγμάτων (: ὅσην ἴσως οὐδὲν ἄλλο πρᾶγμα ἀπαιτεῖ), αἱ δὲ ναυτικαὶ ἀποστολαὶ ὑμῶν οὐ φθάνουσιν ἀργὰ (=ὀστερίζειν) διὰ τὰς περιστάσεις (:αἱ δὲ ναυτικαὶ ὑμῶν ἀποστολαὶ δὲν ἐπαφελοῦνται τὰς εὐνοϊκὰς περιστάσεις), καθὼς π. χ. ἢ ναυτικὴ ἀποστολὴ εἰς Μεθώνην [τῷ 353 π. X.] (=τὸν [ἀπόστολον] εἰς Μεθώνην), ἢ εἰς τὰς Παγασοὺς [τῷ 352 π. χ.] καὶ ἢ εἰς τὴν Ποτίδαιαν τῷ 356 π. X.] ;

§ 36. Διότι (=ἵτι' ἀπάντησις εἰς τὸ τί δήποτε) ὅλα μὲν ἐκεῖνα (δηλ. αἱ ἑορταὶ) διὰ νόμου ἔχουσιν ὀρισθῆ (=νόμῳ τέτακται) καὶ γνωρίζει ἕκαστος ἐξ ὑμῶν ἐκ τῶν προτέρων καὶ πρὸ πολλοῦ χρόνου (=ἐκ πολλοῦ) τίς [θὰ εἶναι] ὁ χορηγὸς (δηλ. ὁ μέλλων νὰ καταβάλλῃ τὰς δαπάνας πρὸς παρασκευὴν χοροῦ) ἢ ὁ γυμνασιάρχος (δηλ. ὁ μέλλων νὰ ἀναλάβῃ τὴν δαπάνην διὰ τὸν εὐτρεπισμὸν τοῦ διὰ τοῦς γυμνικοὺς ἀγῶνας προωρισμένου χώρου καὶ διὰ τὴν ἐνάσκησιν καὶ διατροφὴν τῶν ἀθλητῶν) τῆς [ἑαυτοῦ] φυλῆς, πότε [ἀφοῦ λάβῃ αὐτὸς ὁ χορηγὸς ἢ ὁ γυμνασιάρχης] καὶ παρὰ τίνος (=του) [ἀφοῦ λάβῃ] καὶ τίνα [πράγματα] ἀφοῦ λάβῃ αὐτὸς (ὁ χορηγὸς ἢ ὁ γυμν.), τί πρέπει νὰ πράττῃ· οὐδὲν εἰς αὐτὰ ἔχει παραμεληθῆ, ὥστε νὰ εἶνε ἀνεξέταστον καὶ ἀόριστον, εἰς δὲ τὰ πράγματα τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὸν πόλεμον (=ἐν δὲ τοῖς περὶ τοῦ πολέμου)

καὶ τὴν προπαρασκευὴν αὐτοῦ, ὅλα ἀνεξαίρετως εἶναι ἄνευ τάξεως, ἀκανόνιστα, ἀπροσδιόριστα.

§ 37. *Διὰ τοῦτο λοιπὸν* (=τοιγαροῦν) *εὐθύς ὡς* (=ἅμα) ἀκούομέν τι (δηλ. πολεμικὴν τινα πράξιν τοῦ Φιλίππου) [ἀμέσως τότε] καὶ *διορίζομεν* (=καθίσταμεν) τριηράρχους καὶ εἰς τούτους ἐπιτρέπομεν νὰ κάμωμεν *ἀντιδόσεις* (: ἀνταλλαγὰς περιουσιῶν) καὶ σκεπτόμεθα περὶ προμηθείας χρημάτων καὶ μετὰ ταῦτα *ἀποφασίζομεν* (=δοκεῖ ἡμῖν) νὰ ἐμβαίνοσιν εἰς τὰ πλοῖα οἱ μέτοικοι καὶ οἱ κατοικοῦντες χωριστὰ [ἀπὸ τοὺς κυρίους των· δηλ. οἱ ἀπελεύθεροι] ἔπειτα πάλιν [ἀπαφασίζομεν νὰ ἐμβαίνομεν εἰς τὰ πλοῖα (=ἔδοξεν ἡμῖν ἐμβαίνειν)] *ἡμεῖς οἱ ἴδιοι (οἱ Ἀθηναῖοι)* (=αὐτούς), *μετὰ ταῦτα* (=ἔπειτα) [ἀποφασίζομεν] νὰ ἐπιβιβάζωμεν ἐπὶ τῶν πλοίων ἀντὶ ἡμῶν τῶν ἰδίων (=ἀνταμβιβάξειν) [πάλιν τοὺς μετοίκους καὶ τοὺς ἀπελευθέρους], *καὶ τότε πλέον* (=εἶτα), ἐν ὧσιν *ἀναβάλλονται* (=μέλλεται) ταῦτα (δηλ. αἱ ἀποφάσεις μας αὐταί), *ματαιοῦνται ἐκ τῶν προτέρων* (=προσπόλωλε) *ὁ σκοπὸς διὰ τὸν ὁποῖον* (=τὸ ἐφ' ὃ) ἐκάστοτε ἀποπλέομεν, διότι *χάνομεν* (=ἀναλίσκομεν) τὸν καιρὸν *τῆς δράσεώς μας* (=τοῦ πράττειν) εἰς τὰς προπαρασκευάς, *αἱ δὲ ἐκάστοτε εὐνοϊκαὶ περιστάσεις* (=οἱ δὲ καιροὶ τῆς δράσεως (=τῶν πραγμάτων=τοῦ πράττειν) δὲν περιμένουσι τὴν ἰδικὴν μας βραδύτητα καὶ *προσποίησιν*, [τὴν ὁποῖαν οἱ πολλοὶ κάμνουσιν, ἵνα ἀπαλλαγῶσι τῆς ἐπιβαλλομένης εἰς ἑαυτοὺς λειτουργίας] (=εἰρωνίαν). Αἱ δὲ [στρατιωτικαὶ] δυνάμεις ἡμῶν, τὰς ὁποίας κατὰ τὸν χρόνον, *ὅστις μεσολαβεῖ* (=τὸν μεταξὺ) πρὸς ἀποπεράτωσιν τῆς ναυτικῆς προπαρασκευῆς], νομίζομεν *ὅτι εἶναι ἀρκετὰ δι' ἡμᾶς* (=ὑπάρχειν ἡμῖν) *ἀποδεικνύονται* (=ἔξελέγχονται) *εἰς αὐτὰς τὰς καταλλήλους περιστάσεις* (=ἐπ' αὐτῶν τῶν καιρῶν) *ὅτι δὲν δύνανται νὰ κατορθώσωσι τίποτε* (=οὐδὲν οἶαί τε οὔσαι ποιεῖν). Οὗτος δὲ ἔχει φθάσει *εἰς τὴν μεγάλην αὐθάδειαν* (=εἰς τοῦθ' ὕβρεως), ὥστε νὰ στέλλῃ εἰς τοὺς Εὐβοεῖς ἐπιστολὰς τοιαύτας [ὁποῖα εἶναι ἐκείνη, ἣτις νῦν θὰ ἀναγνωσθῆ].

ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ ΑΝΑΓΝΩΣΙΣ

§ 38. *Τὰ περισσότερα* (=τὰ πολλά), ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐκ τούτων, τὰ ὁποῖα ἀναγνώσθησαν [ὑπ' ἐμοῦ], εἶναι μὲν ἀληθῆ, ὡς δὲν ἔπρεπε (ἦ: δυστυχῶς=ὡς οὐκ ἔδει), ἀλλ' ὁμως (=οὐ μὴν ἀλλὰ) ἴσως δὲν εἶναι εὐχάριστον νὰ τὰ ἀκούσῃτε. Ἄλλ' ἐὰν μὲν, *ὅσα ἂν παραλίπη* (ἀπεσιωπήσῃ) *τις ἐν τῷ λόγῳ του* (=ὅσα ἂν τις ὑπερβῇ τῷ λόγῳ), ἵνα μὴ *δυσαρεστέσῃ* (=λυπήσῃ) [τοὺς ἀκροατὰς του] καὶ ἡ *πραγματικότης* (=τὰ πράγματα) *θὰ ἀφήσῃ ἀνέπαφα [ταῦτα, τὰ ὁποῖα ὁ ῥήτωρ ἀπεσιώπησεν]* (=ὑπερβήσεται [ταῦτα, ὅσα, ἂν τις ὑπερβῇ τῷ λόγῳ]), [*ιό-τε*] πρέπει νὰ ὁμιλῇ τις πρὸς εὐχαρίστησιν [τῶν ἀκροατῶν του] ἐὰν ὁμως ἢ *εὐχαρίστησις ἢ προσερχομένη ἐκ τῶν λόγων* (=ἢ χάρις τῶν λόγων), εἰς *περίστασιν κατὰ τὴν ὁποῖαν* (: ὅπου) *δὲν ἀρμόζει* (ἂν ἢ μὴ προσήκουσα) εἶναι *πράγματι* (=ἔργῳ) *ἐπιβλαβῆς* (=γίνεται ζημία), *εἶναι αἰσχροὺν πρᾶγμα* (: εἶναι ἐντροπή) νὰ ἐξαπατᾶτε τὸν ἑαυτὸν σας καὶ δι' ἀναβολῆς ὄλων *ἐκείνων* (=ἅπαντα ἀναβαλλομένους) *ὅσα τυχόν εἶναι δυσάρεστα* (=ἂν=ἂ ἂν+ἢ δυσχερῆ), *νὰ καθυστερῆτε* (§ 39) *εἰς ὅλας τὰς ἐπιχειρήσεις [σας]* (=ὑστερεῖν πάντων τῶν ἔργων)· καὶ νὰ μὴ δύνασθε ἀκόμη *νὰ ἐννοήσῃτε* (=μαθεῖν) ταῦτα, ὅτι δηλ. *οἱ θέλοντες νὰ διεξάγῃσι* (=τοὺς χρωμένους) *ὀρθῶς τὸν πόλεμον δὲν πρέπει νὰ ἀκολουθῶσι τὰ γεγονότα* (ἦτοι νὰ σκέπτονται μετὰ τὰ γεγονότα=οὐ δεῖ ἀκολουθεῖν τοῖς πράγμασι), ἀλλὰ [τοῦναντίον] αὐτοὶ [πρέπει] *νὰ προηγῶνται* (=ἔμπροσθεν εἶναι) τῶν γεγονότων (ἦτοι: νὰ σκέπτονται πρὶν γίνωσι τὰ πράγματα) καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, κατὰ τὸν *ὁποῖον* (: καθὼς=ὅσπερ) *ἤθελε νομίσῃ τις ὡς ὀρθόν* (=ἀξιόσπειν ἂν τις) ὁ στρατηγὸς *νὰ διοικῆ* (=ἡγεῖσθαι) τὰ στρατεύματα, οὕτω [πρέπει νὰ νομίσωμεν ὡς ὀρθόν] καὶ *οἱ [καλῶς] σκεπτόμενοι* (=τοὺς βουλευομένους) *νὰ διευθύνωσι τὰ πράγματα* (:νὰ προηγῶνται τῶν πραγμάτων=ἡγεῖσθαι τῶν

πραγμάτων), ἵνα *δσα ἂν* (= *ἂν* = *ἂ* ἂν) φανῶσι κατὰ εἰς τούτους (δηλ. τοὺς βουλευομένους), ταῦτα [μόνον] ἐκτελοῦνται καὶ [ἵνα] μὴ ἀναγκάζονται *να ἀκολουθῶσι* (=διώκειν) τὰ συμβάντα.

§ 40. Σεις δέ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἂν καὶ ἔχητε μεγάλην δύναμιν ἐξ ὅλων [τῶν Ἑλλήνων], δηλ. τοιήρεις [ὑπὲρ τὰς τριακοσίας], ὀπλίτας [ἴσους ἂν ἐθέλη τις], ἵππεις [χιλίους], χρηματικά εἰσοδήματα [ἔξ χιλιάδες τάλαντα], *οὐδὲν μὲν ἐκ τούτων* (=οὐδενὶ μὲν τούτων) *πρεπόντως* (: ὅπως ἔπρεπε=εἰς δέον) *κἄπως* (=τι) *ἔχετε χρησιμοποίησει* (=κέρησθε) ποτὲ μέχρι τῆς σημερινῆς ἡμέρας, *δὲν παύετε δὲ ὅλως διόλου* (=οὐδὲν δ' ἀπολείπετε) ἀπὸ τοῦ *να πολεμῆτε* πρὸς τὸν Φίλιππον οὕτω *πως, ὅπως ἀκριβῶς* (=ὄσπερ) *πυγμαχοῦσι* (=πυκτεύουσιν) οἱ βίβραροι (δηλ. παρὰ τοὺς γυμναστικούς κανόνας). Διότι καθὼς ὁ κτυπηθεὶς ἐξ ἐκείνων [τῶν βαρβάρων] πάντοτε *πιάνεται* (=ἔχεται) *ἀπὸ τοῦ κτυπηθέν μέρους* (δηλ. πάντοτε φέρει τὴν χεῖρά του πρὸς τὸ κτυπηθὲν μέρος τοῦ σώματος), καὶ ἂν εἰς ἄλλο μέρος [τοῦ σώματος] *κτυπήσῃς* (πατάξῃς) αὐτόν, εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος (δηλ. εἰς τὸ κτύπημα) φέρονται αἱ χεῖρές του· *να προτείνῃ ὁμοως* (=προβάλλεσθαι δὲ) [τὰς χεῖρας πρὸς προφύλαξιν του] ἢ *να βλέβῃ κατὰ πρόσωπον* (=ἐναντίον) τὸν ἀντίπαλόν του, [ἵνα ἐκ τῶν προτέρων διακρίνῃ, ποῦ ὁ ἀντίπαλος σκοπεύει *να κτυπήσῃ*], οὔτε γνωρίζει, οὔτε ἐθέλει [εἰάν τις ὑποδείξῃ αὐτῷ *ὅτι ἀδεξίως πυγμαχεῖ*].

§ 41. [Οὔτω] καὶ σεις, ἂν *πληροφορηθῆτε* (=πύθησθε) [ὅτι εὐρίσκεται (=ὄντια)] ὁ Φίλιππος ἐν τῇ [Θορακῇ] Χερσονήσῳ ψηφίζετε *να στέλλητε βοήθειαν εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος, ἂν [πληροφορηθῆτε ὅτι εὐρίσκεται]* εἰς τὰς Θερμοπύλας [ψηφίζετε *να στέλλητε βοήθειαν*] εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος, ἂν [πληροφορηθῆτε ὅτι εὐρίσκεται] εἰς κανὲν ἄλλο μέρος, *τρέχετε κατοπιν αὐτοῦ* (=συμκαταθεῖτε) *ἐδῶ καὶ ἐκεῖ* (=ἔνω καὶ κάτω) καὶ *διευθύνεσθε ὑπ' ἐκεῖνον ὡς ὑπὸ στρατηγοῦ* (: καὶ στρατηγός σας εἶναι ἐκεῖνος ὁ Φίλιππος, ὁ ἐχθρός σας=στρατηγεῖσθε ὑπ' ἐκεῖνου, σεις δὲ δὲν ἔχετε σκεφθῆ τίποτε *ὠφέλιμον* (=συμ-

φέρων) περὶ τοῦ πολέμου καὶ δὲν προβλέπετε (=οὐδὲ προο-
ρατε) τίποτε πρὸ τῶν γεγονόντων, *πρωτοῦ δηλ. πληροφορη-*
θήτε (=πρὶν ἂν πύθῃσθε) ἢ ὅτι ἔχει γίνει τι, ἢ ὅτι γίνεται.
Ἄλλὰ ταῦτα (δηλ. ὁ τοιοῦτος τρόπος τοῦ πολεμεῖν) ἴσως μὲν
ἦσαν δυνατὰ (=ἐνῆν) πρότερον, [ὅτε εἴχομεν τὰ ἐν Μακεδονίᾳ
φρούρια καὶ ὁ Φίλιππος ἦτο ἀνίσχυρος], τώρα δὲ [ἢ ἐκ τοῦ
τρόπου τούτου τοῦ πολεμεῖν δημιουργηθεῖσα κατάστασις (=
ταῦτα τὰ πράγματα)] ἔχει φθάσει (=ἤκει) *εἰς τόσῳ κρῖσιμον*
σημεῖον (=ἐπ' αὐτὴν τὴν ἀκμὴν=ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς) ὥστε [ὁ
τοιοῦτος τοῦ πολέμου τρόπος (=ταῦτα τὰ πράγματα)] δὲν ἐπι-
τρέπεται πλέον.

§ 42. *Μοὶ φαίνεται δὲ* (=δοκεῖ δέ μοι), ὧ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι (*οἱ ἐνέβαλεν* (=ἐμβαλεῖν) εἰς τὸν Φίλιππον ταύτην τὴν
ἐπιθυμίαν νὰ ἐπιχειρῇ πολλὰ πράγματα (=τὴν φυλοπρα-
γμοσύνην) κάποιος ἐκ τῶν θεῶν *ἐκ διαφέροντος πρὸς τὴν πό-*
λιν μας (=ὑπὲρ τῆς πόλεως) *ἐντροπέμενος διὰ τὰ συμβαί-*
νοντα (=αἰσχυνόμενος τοῖς γιγνομένοις)· διότι, ἐὰν οὗτος ἦθε-
λεν νὰ ἡσυχάζῃ κατέχων, ὅσα ἔχει *καθυποτάξει* (=κατέστρα-
πται) καὶ ἔχει προκαταλάβει, καὶ δὲν ἔκαμνε πλέον τίποτε, *νο-*
μιζῶ (=δοκεῖ μοι) ὅτι μερικοὶ ἐξ ὑμῶν *θὰ ἤρκοῦντο* (θὰ ἦσαν
εὐχαριστημένοι=ἀποχρῆν ἂν) εἰς ταῦτα (ὅτι δηλ. ἡσυχάζει καὶ
πολεμεῖ, *ἔνεκα τῶν ὀποίων* (=ἐξ ὧν) *ἠθέλομεν ἐπισύρει*
(=ᾠφληκότες ἂν ἦμεν) καθ' ἡμῶν αὐτῶν *ἐνώπιον ὄλου*
τοῦ κόσμου (=δημοσίᾳ) *δυσφημίαν* (=καταισχύνην) καὶ τὴν
κατηγορίαν τῆς δειλίας καὶ πάντα τὰ αἰσχιστὰ· ἀλλὰ τώρα,
ἐπειδὴ οὗτος (ὁ Φίλιππος) ἐπιχειρεῖ πάντοτε [νέον] τι καὶ [πάν-
τοτε] ἐπιθυμεῖ τὸ περισσότερον [ἐν ἀντιθέσει πρὸς ὑμᾶς, οἵτινες
εἴσθε εὐχαριστημένοι εἰς τὸ ὀλιγότερον] ἴσως *ἠθέλεν ἐξεγείρει*
ἡμᾶς (=ἐκκαλέσαι' ἂν) [ἐκ τῆς νοηρότητος ὑμῶν], ἐὰν βε-
βαίως δὲν *ἔχητε ἀπελπισθῆ* (=μὴ ἀπεγνώκατε) καθ' ὀλοκλη-
ρίαν [περὶ τῆς σωτηρίας σας].

§ 43. Ἄλλ' ἐγὼ τοῦλάχιστον ἀπορῶ, ἐὰν (ἢ : διότι=εἰ) οὐ-

δαίς ἐξ ὑμῶν μήτε σκέπτεται (ἀναλογίζεται=ἐνθυμεῖται) μήτε ὀργίζεται, βλέπων, ὡ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι ἡ μὲν ἀρχὴ τοῦ πολέμου ἔχει γίνεσθαι διὰ τὰ τιμωρήσωμεν (=περὶ τοῦ τιμωρήσασθαι) τὸν Φίλιππον [διότι οὗτος δὲν ἀπέδωκεν εἰς ἡμᾶς τὴν Ἀμφίπολιν, καθὼς εἶχεν ὑποσχεθῆ], τὸ δὲ τέλος (=τὴν δὲ τελευταίην) αὐτοῦ ὅτι εἶναι ἤδη διὰ τὰ μὴ κακοποιηθῶμεν (=ὑπὲρ τοῦ μὴ παθεῖν κακῶς) ὑπὸ τοῦ Φιλίππου. Ἀλλὰ τῷ ὄντι (ἀληθῶς=μὴν) [εἶναι] φανερόν ὅτι βεβαίως δὲν θέλει σταματήσει (=οὐ στήσεται), [ἀλλὰ ὅτι θὰ προχωρήσῃ καὶ ὅτι τέλος θὰ ἐπέλθῃ καθ' ἡμῶν αὐτῶν], εἰάν τις δὲν ἐμποδίσῃ αὐτόν.

§ 44. Καὶ ἔπειτα [παρὰ ταύτην δηλ. τὴν βεβαιότητα ὅτι οὗτος δὲν θὰ σταματήσει, ἀλλ' ὅτι θὰ ἔλθῃ καθ' ἡμῶν αὐτῶν] θὰ ἀναμένωμεν τοῦτο (τὸ νὰ βαδίσῃ δηλ. ὁ Φίλιππος καθ' ἡμῶν καὶ νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Ἀττικὴν) καὶ νομίζετε ὅτι ὅλα εὐρίσκονται εἰς καλὴν κατάστασιν, εἰάν ἀποστείλῃτε τριήρεις κενὰς (δηλ. ἄνευ πολιτῶν Ἀθηναίων) καὶ τὰς [κενὰς] ἐλπίδας [περὶ ἐπιτυχῶν ἐκβάσεων στρατηγοῦ τινος τῶν μισθοφόρων] τὰς παρεχομένας παρὰ τούτου ἢ ἐκείνου [τοῦ ῥήτορος] (=τὰς παρὰ τοῦ δεινός); Δὲν θὰ ἐμβῶμεν εἰς τὰ πλοῖα; Δὲν θὰ ἐκστρατεύσωμεν (=οὐκ ἔξιμεν) ἡμεῖς οἱ ἴδιοι τοῦλάχιστον μετὰ μέρος τινὸς ἰδικῶν μας (δηλ. πολιτῶν Ἀθηναίων) (=οἰκείων) στρατιωτῶν, τῶρα τοῦλάχιστον (=νῦν=νῦν γε), ἂν καὶ δὲν [ἔξεστρατεύσαμεν] πρότερον; Δὲν θὰ πλεύσωμεν ἐναντίον τῆς χώρας ἐκείνου;

— «Λοιπὸν εἰς ποῖον μέρος (=ποῦ) θὰ προσορμισθῶμεν (: ἀγκυροβολήσωμεν = προσορμιούμεθα); ἢ θέλε μὲ ἐρωτήσει (=ἤρετό τις=ἔροίτο ἂν τις) τις [ἐξ ὑμῶν].

Ἔτι ἄνδρες Ἀθηναῖοι, αὐτὸς ὁ πόλεμος θὰ εὔρη τὰ ἀσθενῆ μέρη (=τὰ σαθρὰ) τῶν πραγμάτων ἐκείνου (τοῦ Φιλίππου), ἀρκεῖ μόνον ἡμεῖς νὰ ἐπιχειρῶμεν (=ἂν ἐπιχειρῶμεν) [τὸν πόλεμον ἐναντίον αὐτοῦ]· ἂν δὲως (=μέντοι) καθήμεθα ἐν τῇ πατρίδι (=οἴκοι) [ἀδρανεῖς] ἀκούοντες τοὺς ῥήτορας (=τῶν λεγόντων) νὰ ἀλληλοὑβρίζονται καὶ νὰ ἀλληλοκατηγορῶνται, [τότε] οὐδέποτε [βεβαίως] θὰ γίνῃ εἰς ἡμᾶς τι ἐξ ἐκείνων τὰ ὅποια πρέπει νὰ γίνωσι (=οὐδέποτε... δεόντων = οὐ δέος

ἔσται μή ποτε τι τῶν δεόντων γένηται ἡμῖν) = οὐδέποτε οὐδὲν τῶν δεόντων ἔσται γενόμενον ἡμῖν).

§ 45. Διότι, νομίζω, ὅπου (= ὅποι) μὲν ἀποσταλῆ μετὰ τῶν μισθοφόρων (= συναποσταλῆ) [μόνον] μέρος τι τῶν πολιτῶν (= τῆς πόλεως), καὶ ἂν δὲν [ἀποσταλῶσι] πάντες οἱ πολῖται (= κἂν μὴ πᾶσα [ἡ πόλις ἀποσταλῆ]) [ἐκεῖ] καὶ οἱ θεοὶ διάκεινται εὐμενῶς [πρὸς αὐτὴν τὴν πόλιν] (= καὶ τὸ τῶν θεῶν εὐμενές [ἔστι αὐτῇ τῇ πόλει]) καὶ ἡ τύχη ἀγωνίζεται μετ' αὐτῆς (: βοηθεῖ αὐτήν): ὅπου δὲ ἀποστείλητε [μόνον] ἓνα στρατιγόν [ἄνευ στρατοῦ ἐκ πολιτῶν Ἀθηναίων] καὶ ψήφισμα περιέχον κενὰς (ἄνωφελεῖς), μόνον λέξεις καὶ τὰς ἐλπίδας, αἵτινες παρέχονται εἰς σᾶς ἀπὸ τοῦ [ῥητορικοῦ τούτου] βήματος, [ἐκεῖ] οὐδὲν γίνεται εἰς ὑμᾶς ἔξ ἐκείνων, τὰ ὅποια πρέπει [νὰ γίνωνται], ἀλλὰ [τοῦναντίον] οἱ μὲν ἐχθροὶ [μας] ἐμπαίζουσι [τὰς τοιαύτας ἀποστολὰς (= τῶν τοιούτων ἀποστόλων)], οἱ δὲ σύμμαχοι φοβοῦνται τὰς τοιαύτας ἀποστολὰς καθὼς τὸν θάνατον (= τεθνᾶσι τῷ δέει=ὑπερφοβοῦνται + τοὺς τοιούτους ἀποστόλους).

§ 46. Διότι δὲν εἶναι δυνατόν [ἔχι], δὲν εἶναι δυνατόν εἰς μόνον ἀνήρ (δηλ. εἰς στρατηγὸς ἄνευ στρατοῦ) νὰ δυνηθῆ ποτε νὰ πράξῃ διὰ σᾶς ὅλα ταῦτα, ὅσα θέλετε εἶναι ὁμῶς δυνατόν (= ἔστι μέντοι) νὰ σᾶς ὑποσχεθῆ αὐτὸς (δηλ. ὁ εἰς ἀνήρ) καὶ νὰ σᾶς εἴπῃ [πολλὰ] καὶ νὰ κατηγορήσῃ τοῦτον ἢ ἐκεῖνον, ἢ δὲ θέσις τῆς πολιτείας (= τὰ δὲ πράγματα [τῆς πόλεως]) ἕνεκα τούτων [τῶν ὑποσχέσεων καὶ κατηγοριῶν] κατέστη ἀξιοθρήνητος. Διότι ὅταν μὲν ὁ στρατηγὸς ἔχει ὑπὸ τὰς διαταγὰς του ἀθλήτους ξένους στρατιώτας μὴ λαμβάνοντας μισθὸν (= ἀπομίσθων), [ὅταν] δὲ παραμείνωσιν ἐνταῦθα (= ὧσιν ἐνθάδε) ἀνενοχλήτως (ἠσπιδίως) ἀνθρώποι οἷανες ψεύδονται (= οἱ ψευδόμενοι) πρὸς ὑμᾶς περὶ τούτων τὰ ὅποια ἤθελε πράξει ἐκεῖ (δηλ. ἔξω πρὸ τοῦ ἐχθροῦ) ὁ στρατηγὸς (= ὑπὲρ ὧν=περὶ τούτων α + ἂν ἐκεῖνος καὶ [ὅταν] σεις λαμβάνητε τὰς τυχούσας ἀποφάσεις (: ἀποφασίζετε ἀπεισκέπτως = ψηφίζησθε ὅ,τι ἂν τύχητε [ψηφίζόμενοι]) [τότε] τί τέλος πάντων (=καὶ) [καλὸν] πρέπει νὰ ἐλπίζῃ τις ;

§ 47 Πῶς λοιπὸν θὰ πύσωσι [νὰ γίνωνται] ταῦτα; Ὅταν σεις ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς ἰδίους [πολίτας] καταστήσητε (= ἀποδείξητε) ὦ, στρατιώτας καὶ μάρτυρας [συγχρόνως] τῶν πράξεων τῶν στρατηγῶν [εἰς] (= τῶν στρατηγουμένων), καὶ [διὰ] αὐτοὺς ἐπιστρέψαντας εἰς τὴν πατρίδα τῶν (= οὐαδε) [καταστήσητε] (= ἀποδείξητε) δικαστὰς τῶν διὰ τὰ πεπραγμένα λογοδοσιῶν (= τῶν εὐθυνῶν) [τῶν στρατηγῶν], ὥστε, σεις νὰ μὴ γνωρίζητε μόνον ἐξ' ἀκοῆς (= μὴ ἀκούειν μόνον) τὰς ἰδικὰς σας ὑποθέσεις (= τὰ ὑμέτερα αὐτῶν = τὰ ὑμῶν αὐτῶν), ἀλλὰ καὶ παρόντες νὰ βλέπητε αὐτάς. Ἀλλὰ τώρα τι πράγματα ὑμῶν ἔχουσι φθάσει (= ἦκει) εἰς τόσῳ αἰσχρὰν κατάστασιν (ἦ: εἰς τοσοῦτον σημεῖον ἀναξιοπρεπείας = εἰς τοῦτο αἰσχύνης), ὥστε ἕκαστος ἐκ τῶν στρατηγῶν δις καὶ τρίς δικίζεται παρ' ὑμῖν περὶ ζωῆς ἢ θανάτου (= περὶ θανάτου), οὐδεὶς δὲ ἐξ αὐτῶν τολμᾷ οὐδὲ μίαν φορὰν (= ἅπαξ) νὰ ἀγωνισθῆι μέγρι θανάτου (ἦ: νὰ διακινδυνεύσῃ τὴν ζωὴν του) πρὸς τοὺς ἐχθρούς, ἀλλὰ [τοῦναντίον] οὗτοι προσιμῶσι (= αἰροῦνται) μᾶλλον τὸν [ἀτιμωτικὸν] θάνατον τῶν σωματεμπόρων (= τῶν ἀνδραποδιστῶν) καὶ τῶν λωποδυτῶν ἀπὸ ἐκείνων ὅστις ἀρμόζει [εἰς αὐτοῦ]. Ἰδὲ τὸν ἔντιμον θάνατον τὸν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης (= τοῦ προσήκοντος) διότι [ἰδίον] μὲν [κοινοῦ] κικούργου εἶναι (ἦ: πᾶς κικούργος ὀφείλει) νὰ ἀποθάνῃ [συμφώνως πρὸς τὴν δικαστικὴν ἀπόφασιν], ἀφοῦ κριθῆ [ἐν τῷ δικαστηρίῳ], ἴδιον δὲ στρατηγοῦ [νὰ ἀποθάνῃ] μαχόμενος ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν [τῆς πατρίδος του].

§ 48 Ἐξ ἡμῶν δέ, ἄλλοι μὲν περιερχόμενοι (= περιμόντες) [ἀνά τὴν ἀγορὰν] διαδίδουσι (= ρασι) δει δ Φίλιππος παρασκευάζει (= Φ. πράττειν) μετὰ τῶν Λακεδαιμονίων τὴν κατάργησιν [τῆς ἐπὶ τῶν Βοιωτῶν ἡγεμονίας] τῶν Θηβαίων, καὶ δει διαλύει τὸν πολιτικὸν σύνδεσμον (= διασπᾶν τὰς πολιτείας) [τῶν Βοιωτικῶν καὶ Ἀρκαδικῶν πόλεων], ἄλλοι δὲ [διαδίδουσιν] ὅτι [ὁ Φίλιππος] ἔχει ἀποστείλει πρέσβεις πρὸς τὸν μέγαν βασιλέα (= ὦ: βασιλέα), ἄλλοι δὲ δει ὀχυρώνει (= τειχίζειν) πόλεις ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Ἰλλυριῶν [πρὸς ἐξισφάλισιν τῶν κατακτησῶν του],

ἄλλοι δὲ πλάττοντες (:ἐπινοοῦντες) ἕκαστος ψευδεῖς καὶ ἀνυπόκριτους] λόγους περιερχόμεθα [ἀνά τὴν ἀγοράν].

§ 49. Ἐγὼ δὲ νομίζω μὲν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀληθῶς μὰ (=νὴ) τοὺς θεοὺς ὅτι ἐκεῖνος εἶναι μεθύσμενος (δηλ. ἐκτός ἑαυτοῦ) (=μεθύειν ἐκείνον) [ἐκ χαρᾶς] διὰ τὸ μέγεθος τῶν κατορθωμάτων του καὶ ὅτι πολλὰ τοιαῦτα [σχέδια, ἅτινα ἐν τῇ προηγουμένῃ παραγράφῳ ἐδηλώθησαν] ὀνειρεύεται ἐν τῇ διανοίᾳ του (:φαντάζεται μὲ τὸν νοῦν του=ὀνειροπολεῖν ἐν τῇ γνώμῃ), διότι βλέπει καὶ τὴν [παντελεῖ] ἔλλειψιν ἀνθρώπων, οἵτινες θὰ ἐμποδίσωσιν αὐτὸν (θὰ ἀντιστῶσι κατ' αὐτοῦ=τῶν κωλυσόντων) καὶ διότι εἶναι ὑπερήφανος (=ἐπηρμένον) διὰ τὰς πράξεις του, ἀλλ' ὅμως βεβαίως [δὲν νομίζω] (=οὐ μὲν τοι [οἶμαι]), μὰ τὸν Δία, ὅτι ἐκεῖνος προτιμᾷ (=προαιρεῖσθαι) νὰ ἐνεργῇ (: νὰ καταστρώσῃ τὰ σχέδιά του=πράττειν) οὕτως, ὥστε οἱ ἀνοητότατοι ἐκ τῶν παρ' ἡμῖν [εὐρισκομένων] νὰ γνωρίζωσι, τί σκοπεύει ἐκεῖνος νὰ κάμῃ· διότι οἱ ἐπινοοῦντες τὰς διαφόρους ψευδεῖς διαδόσεις (=οἱ λογοποιοῦντες) εἶναι ἀνοητότατοι.

§ 50. Ἄλλ' ἐάν, ἀφοῦ ἀφήσωμεν ταύτας τὰς ἀνοήτους φλυαρίας (=ταῦτα), ἐννοήσωμεν (=εἰδῶμεν) ἐκεῖνα, ὅτι δηλ. ὁ ἄνθρωπος* (ἦτοι ὁ Φίλιππος) [εἶναι (=ἔστι)] ἐχθρὸς καὶ [ὅτι] προσπαθεῖ νὰ μᾶς ἀποστερῇ τὰς ἰδικὰς μας κτήσεις καὶ [ὅτι] ἐπὶ πολὺν χρόνον ἔχει προσενεχθῆ [πρὸς ἡμᾶς] αὐθαδῶς, καὶ [ὅτι] ἔχει εὐρεθῆ οὗτος (ὅτι ἐπραξεν) ὅλα ἐναντίον ἡμῶν, ὅσα ἠλίπισαμέν ποτε ἕως τώρα ὅτι θὰ πράξῃ τις (δηλ. ὁ Φίλιππος) ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ [ὅτι] τὰ μετὰ ταῦτα (= τὰ λοιπὰ) ἐξαρετῶνται ἐξ ἡμῶν τῶν ἰδίων (= ἐν αὐτοῖς ἡμῖν ἔστι) [καὶ οὐκ ἐξ ἄλλων], καί, ἐάν δὲν θέλωμεν νὰ πολεμῶμεν ἐκεῖ (δηλ. ἐν Μακεδονίᾳ) ἐναντίον αὐτοῦ, [ὅτι] ἐδῶ (δηλ. ἐν τῇ Ἀτικῇ) ἴσως θὰ ἀναγκασθῶμεν νὰ πράττωμεν τοῦτο (δηλ. νὰ πολεμῶμεν πρὸς τὸν Φίλιππον), ἐάν ταῦτα [τὰ ὁποῖα ἀνίφερον, δηλ. τὸ ὅτι εἶναι ὁ ἄνθρωπος ἐχθρὸς κλ. κλ.] ἐννοήσωμεν (= εἰδῶμεν), [ΤΟΤΕ] θὰ ἐννοήσωμεν (=ἐγνωκότιες ἐσόμεθα) καὶ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα

πρέπει νὰ πράξωμεν καὶ θὰ ἀπαλλαγῶμεν (=ἀπηλλαγμένοι ἐσόμεθα) ἀπὸ τοὺς ματαιοὺς καὶ ἀνωφελεῖς λόγους [τοὺς ὁποίους οἱ λογοποιοὶ πλάττουσι]· διότι δὲν πρέπει τὰ ἐξετάζητε, ποῖα (=ἅττα) ἄρᾳ γε (=πότε) θὰ εἶναι [τὰ μέλλοντα], ἀλλὰ [πρέπει] καλῶς νὰ γνωρίζητε ὅτι [ταῦτα τὰ μέλλοντα—ἢ μέλλουσα κατάστασις—θὰ εἶναι] ἄθλια (=φαῦλα), ἐὰν δὲν προσέχητε [εἰς τὰ πράγματα τῆς πόλεως] καὶ δὲν ἔχητε τὴν διάθεσιν (=μὴ ἐθέλητε) νὰ πράττητε τὰ δέοντα.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

§ 51. Ἐγὼ μὲν λοιπόν, οὔτε ἄλλοτέ ποτε ἕως τώρα διενεθήθην (=εἰλόμην) νὰ ὁμιλῶ [πρὸς τοὺς ἀκροατὰς μου], ὅπως εὐχαριστοῦνται (=πρὸς χάριν· τελ. αἷτιον) περὶ οἰουδήποτε πράγματος, διὰ τὸ ὅποιον (=ὄ,τι) νὰ μὴ εἶμαι πεπεισμένος διὰ τοῦτο καὶ θὰ σᾶς ὠφελήσῃ (=καὶ συνοίσειν) καὶ τώρα ὅλα, ὅσα φρονῶ, ἔχω εἶπει ἐλευθέρως (=πεπαρησιάζομαι) κατὰ τρέπον ἀπλοῦν (ἀπέριπτον) (=ἀπλῶς) καὶ χωρὶς νὰ ἀποκρούσω τι ἐκ φόβου (=οὐδὲν ὑποστειλάμενος). Θὰ ἐπεθύμουν δέ, καθὼς γνωρίζω ὅτι σᾶς συμφέρει τὸ νὰ ἀκούητε τὰ ἀριστα, οὕτω νὰ γνωρίζω ὅτι [ἢ ἀρίστη γνώμη] θὰ ὠφελήσῃ καὶ τὸν εἰπόντα (: προτείναντα) αὐτήν. Διότι [τότε, ἐὰν δηλ. ἐγνώριζον ὅτι ἢ ἀρίστη γνώμη κλ.] θὰ ἤμην πολὺ περισσότερον εὐχαριστημένος (=ἦδιον ἂν εἶχον). Τώρα δέ, ἂν καὶ εἶναι ἄδηλα (ἀβέβαια) (ἐπ' ἀδήλοις οὔσι) ἐκεῖνα τὰ ὅποια θὰ συμβῶσιν εἰς ἐμὲ (=τοῖς γενησομένοις ἐμαντῶ) ἐξ αἰτίας τούτων [τῶν λεχθέντων μετὰ παρησίας ὑπ' ἐμοῦ], ἐν τούτοις ὅμως ἔλαβον τὸν λόγον (=αἰροῦμαι λέγειν), διότι εἶμαι πεπεισμένος (=ἐπὶ τῷ πεπεισθαι) διὰ θὰ σᾶς ὠφελήσωσι (=συνοίσειν ὑμῖν) αὗται αἱ συμβουλαὶ μου (=ταῦτα), ἐὰν τὰς ἐκτελέσητε. Εἶθε δὲ νὰ ἐπικρατήσῃ (=νικῆθῃ δὲ) πᾶν ὅ,τι (ἢ: ἢ γνώμη ἐκεῖνη, ἣτις) μέλλει (:πρόκειται) νὰ ὠφελήσῃ (=συνοίσειν) πάντας ἡμᾶς.

Τ Ε Λ Ο Σ

